വിഷയവിവരം.

ഗ്രാമീണവിദ്യാഭ്യാസം.

— റാവുസാഹിബ് ഐ. എൻ. മേനോൻ, എം. എ. (ഓക്സൺ) ബി. ലിറ്റ്.

അന്നത്തെ ദർശനം.

— ഇ. കെ. ദിവാകരൻ പോററി.

ആത്മാവ്.

— വി. എൻ.

മനുഷ്യത്വം.

— യു. ശങ്കരമേനോൻ ബി. എ.

ആദിമമനുഷ്യരുടെ സംസ്കാരവും പരിഷ്കാരവും.

— മുല്ലോത്ത് വി. നാരായണമേനോൻ.

ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായി.

— എം. എൻ.

വിദ്യാർത്ഥികളോട്.

— വിദ്വാൻ കെ. കുഞ്ഞുണ്ണി.

നാഗേശഭട്ടൻ.

— വ്യാകരണഭൂഷണം, എം. എൻ. വാസുദേവൻ ഭട്ടതിരി.

7.MAR 19

കൈരളി

പുസ്തകം ൨൧ | ൧൯൧൨ മകരം | ലക്കം ൧൦

ഗ്രാമീണവിദ്യാഭ്യാസം.

—റാവുസാഹിബ് ഐ. എൻ. മേനോൻ,

എം. എ. (ക്രിസ്ത്യൻ), ബി. ലിറ്റ്.

II

പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങൾ.

"ഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചു തന്നേയും ഈശ്വരനേയും അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞവന്ന് അന്യദേശഗമനം അനാവശ്യമത്രെ."

(ക്രിസ്ഹാർവി.)

വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം എന്തുതന്നെയാവട്ടെ— ശിശുവിൽ മാനസികശക്തികളെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുകയോ, അവന്റെ വ്യക്തിത്വത്തെ പോഷിപ്പിക്കുകയോ, പൌരത്വത്തിന്ന് അവനെ പരിശീലിപ്പിക്കുകയോ, കരുദ്യോഗത്തിന്നുവേണ്ടി അവനെ പഠിപ്പിക്കുകയോ, ഉദ്ദേശം എന്തുതന്നെയാവട്ടെ— ജീവിതവ്യാപാരത്തിന്ന് അവനെ അസമർത്ഥനാക്കുന്ന ഏതൊരു തരം വിദ്യാഭ്യാസവും തീരെ അഗഹ്ണീയമാണ്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങളെപ്പററി കേവലം അജ്ഞരായവക്കുപോലും സാമുദായികജീവിതത്തിന്റെ ചുമതലകളേയും സൌകര്യങ്ങളേയും പററി കരു കൂട്ടം ചില ആശയങ്ങളൊക്കെ ഉണ്ടാവും.

വിദ്യാഭ്യാസോദ്ദേശ്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള ചിരന്തനമായ ആ വാദകോലാഹലത്തിലേക്കു പ്രവേശിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല; നാം അദ്ധ്യാപകന്മാർ, ചെയ്യുതീക്കുവാനുള്ള പ്രവൃത്തി അതിനേക്കാൾ കുറെക്കൂടി സൂക്ഷ്മപരമാണ്. തത്വോപദേശം ചെയ്യുന്നതിലും കുറെക്കൂടി എളിയതാണു നമ്മുടെ പ്രവൃത്തി. അതിനാൽ ചില ആശയങ്ങളെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്നതു തെററാവില്ലെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. 1. ഒരു വ്യക്തിയെ എപ്പോഴും പരിപൂർണ്ണമായി എന്നല്ലാതെ ഒരു ഉദ്ദേശസാദ്ധ്യത്തിനുള്ള ഒരു ഉപാധി എന്നു കരുതാതെ ഇരിക്കുക. 2. വ്യക്തിയുടെ വളർച്ചയും ക്ഷേമവും സമുദായത്തിൻെറ വളർച്ചക്കും ക്ഷേമത്തിനും അനുരൂപമായിരിക്കുക. 3. സാമ്പത്തികമായ ചുരുങ്ങിയ ഒരു സൌഖ്യവും കൂടാതെ യാതൊരു വക ഉൽക്കർഷവും മനുഷ്യന്നു സാദ്ധ്യമല്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കുക — വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടി ഇത്രയും അത്യാവശ്യമാണെന്നു് എല്ലാവരും സമ്മതിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഒരുമാതിരി കൊള്ളാവുന്ന പരിശീലനം ലഭിച്ചാൽ, വ്യക്തിത്വത്തിൻെറ വളർച്ചക്കു് ഗ്രാമീണബാലനാണ് അവൻെറ നാഗരികസഹോദരനേക്കാൾ കൂടുതൽ സൌകര്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതു്. അനവധി കൊല്ലക്കാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുശേഷം മാത്രം നാഗരികബാലനുണ്ടാവുന്ന ആ ആത്മവിശ്വാസം ഗ്രാമീണശിശുവിൽ വളരെ ബാല്യത്തിൽതന്നെ അനുവാര്യമാംവണ്ണം പോഷിപ്പിക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ളവയാണ് ഗ്രാമീണഗൃഹങ്ങളിലെ ജീവിതവ്യവസ്ഥകൾ. വീട്ടിൽനിന്നും കളത്തിൽനിന്നും കൂടെക്കൂടെ ഉണ്ടാവുന്ന പല ചില്ലറവിളികൾക്കും മൂളേണ്ടിവരുന്ന അവന് ഒരു വിധത്തിൽ ഒരു സ്കൌട്ടിൻെറ പ്രത്യുല്പന്നമതിത്വം അത്യാവശ്യമാണ്. കാർഷികപരിസരങ്ങളിൽ ജനിച്ചു, പ്രകൃതിവിലാസത്തിൻെറ മദ്ധ്യത്തിൽ ജീവിച്ചു, കൂടുതൽ ഏകാകിയും അതുകൊണ്ടു കൂടുതൽ ആത്മവിശ്വാസമുള്ളവനുമായ ഗ്രാമീണശിശു, വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ പരമമായ ഉദ്ദേശം സംസ്കാരമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തകന് ആനന്ദദായകമായ ഒരു വസ്തുവത്രെ. അനവധി കൊല്ലക്കാലത്തെ നിരന്തരവും ക്ഷമാപൂർവ്വവും ആയ ശ്രമംകൊണ്ടു മാത്രം ഒരു നാഗരികഹൃദയത്തിലുണ്ടാവുന്ന സംസ്കാരവും സംശുദ്ധിയും

1. സംസ്കാരം. 2. പൌരത്വം. 3. ഉദ്യോഗം.

ഗ്രാമീണഹൃദയത്തിനു ജന്മസിദ്ധമാണെന്നു എന്റെ അനുഭവത്തിൽ നിന്നും ഞാൻ ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്നു.

അപ്പോൾ, സാംസ്കാരികവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ സ്വാധീനശക്തിക്കു കഷകൻ അവിധേയനാണെന്നുള്ള ആ ധാരണ ഒരു വലിയ തെററിദ്ധാരണയാണ്. നേരെമറിച്ചു സാംസ്കാരികവിദ്യാഭ്യാസത്തെ ആസ്വദിക്കുവാൻ ഒരു കച്ചവടക്കാരനേക്കാൾ അധികം അയാൾക്കു് കഴിയുന്നു. നവീനവിദ്യാഭ്യാസംകൊണ്ടുള്ള ഗുണദോഷങ്ങളെ കേവലം സാമ്പത്തികകോണിൽകൂടി മാത്രം നോക്കി കച്ചവടക്കാരൻ തുലനം ചെയ്യുവെ, അതുകൊണ്ടു സാമ്പത്തികമായി അത്രവളരെ ഗുണങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലെങ്കിൽതന്നെയും അതിനെ സ്വീകരിപ്പാൻ ഗ്രാമീണജനത സർവ്വധാ സംതൃപ്തവും സന്നദ്ധവും ആണ്. "നാളത്തെപ്പററിയുള്ള ആശകളാൽ ഇന്നത്തെ അരിഷ്ടകളെ വിസ്മരിക്കുവാൻ പററിയ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ"മാണ്, വാസ്തവത്തിൽ ഇന്നു ലോകം ആസകലമുള്ള കഷകർ ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്—"കവാടങ്ങളെ ഭേദിച്ചു നൂതനരംഗങ്ങളെ തുറക്കുന്ന" ഒരു വിദ്യാഭ്യാസം. ഞാൻ ഈ പറയുന്നതിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെപ്പററി സംശയിക്കുന്നവരോടു ഗ്രാമത്തിലേയും നഗരത്തിലേയും ഏതാരോ വിദ്യാലയത്തെ സ്കൂൾദിനാഘോഷം തുടങ്ങിയ ഏതെങ്കിലും ഒരു വിശേഷദിവസത്തിൽ ഒന്നു സന്ദർശിക്കുവാൻ ഞാൻ ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളുന്നു. അവിടെ രണ്ടിടങ്ങളിലും സന്നിഹിതരായവരുടെ പ്രകൃതിയേയും സംഖ്യയേയും ഒന്നു താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുവാൻ, ആഘോഷപരിപാടികളിൽ ഇരുകൂട്ടരും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഉത്സാഹത്തെ ഒന്നു സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിക്കുവാൻ ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഗ്രാമീണപിതാവിന്റെ ഹൃദയം മുഴുവനും തന്റെ കിടാങ്ങൾ അവിടെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഗാനമാധുര്യിയിലും നൃത്തചാതുര്യിയിലും മുഴുകിയിരിക്കും. നാഗരികപിതാവിനു്—അത്തരം സദസ്സുകളിലേക്കു് അയാൾ വരികയാണെങ്കിൽ തന്നെ—അങ്ങനെ ഒരു കാര്യം സാദ്ധ്യമല്ല. പകൽ മുഴുവൻ അദ്ധ്വാനിച്ച കഷകനു് ആ പാട്ടും ആട്ടവും തെല്ലെങ്കിലും മുഷിപ്പനായൊ, മനുഷ്യപ്രയത്നത്തിന്റേയും സമയത്തിന്റേയും വൃഥാവ്യയമായോ തോന്നുകയില്ല. എന്നാൽ നഗരത്തിലെ രക്ഷിതാവാകട്ടെ, ലാളിച്ചു വഷളാക്കിയ തന്റെ കുട്ടിയേയൊ, സൌന്ദര്യപ്പിണക്കമുള്ള തന്റെ ഭാര്യയേയൊ രസിപ്പിക്കുവാൻ മാത്രമായി താൻ ചെയ്യുന്ന ക്ഷന്തവ്യമായ ഒരു സമയവ്യയം എന്നു മാത്രമെ അതിനെ കരുതുന്നുള്ളു.

വ്യക്തിയെ എപ്പോഴും പരിപൂർണ്ണമായെന്നല്ലാതെ ഉദ്ദേശസാദ്ധ്യതിന്നുള്ള ഒരു ഉപാധി മാത്രമായി കരുതരുതെന്നുള്ള ആശയത്തെ എല്ലാ പരിഷ്കൃതസമുദായങ്ങളും സമ്മതിക്കുന്നതാണ്. അടിമത്വത്തെ പുലർത്തിക്കൊണ്ടുപോന്നിരുന്ന പുരാതന മനുഷ്യസമുദായങ്ങൾക്കുടി ഈ ഒരു ആദർശത്തെ അവരുടെ പൌരത്വത്തിന്റെ സീമയിൽ കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. അടിമകൾ വ്യക്തിത്വം ഇല്ലാത്തവരാണെന്നും അതുകൊണ്ടു സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ അർഹിക്കുന്നില്ലെന്നുമുള്ള ന്യായത്തിന്മേലാണ് അവർ അടിമത്വത്തെ പുലർത്തിപ്പോന്നിരുന്നതു്. ഈ മൌലികതത്വത്തെ നാം സ്വീകരിക്കാത്തേടത്തോളം കാലം, വിദ്യാഭ്യാസം ഒരു സമുദായപരിഷ്കരണോപാധിയായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നതിനെ സാധൂകരിക്കാവുന്നതല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വിദ്യാഭ്യാസം പ്രാഥമികമായി ശിശുവിന്റെ വ്യക്തിത്വത്തെ സംബന്ധിക്കുന്നതാണ്. അതിന്റെ പ്രകൃതിക്കും 'ഭേദപ്പെട്ട ഒരു ജീവിത'ത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു് അനുസൃതമായി അതിന്റെ സാദ്ധ്യതകളെ വികസിപ്പിക്കുകയാണ് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം. വ്യക്തിയുടെ പുരോഗതിക്കു സമുദായത്തിന്റെ സഹായം അനിവാര്യമാണെന്നുള്ളതു് എത്രമാത്രം പരമാർത്ഥമായാലും വേണ്ടില്ല, വ്യക്തിയുടെ പുരോഗതിയാണ് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രാഥമിക ഉദ്ദേശം, അഥവാ കുറഞ്ഞപക്ഷം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഒന്നാമത്തെ പടിയെങ്കിലും അതാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് നാസിജർമ്മനിയിലേയും ഫാസിസ്റ്റ് ഇററലിയിലേയും പോലെ, വ്യക്തിയുടെ പ്രത്യേകമായ വാസനകളേയും താല്പര്യങ്ങളേയും പരിഗണിക്കാതെ സമുദായത്തിന്റെ താല്പര്യങ്ങളെ മാത്രം മുൻനിർത്തി ഒരു നിശ്ചിതമാതൃകയനുസരിച്ചു വ്യക്തിയെ രൂപവൽക്കരിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്ന ഏതൊരു തരം വിദ്യാഭ്യാസപ്രസ്ഥാനവും എന്നെന്നും സംശയിക്കപ്പെടുന്നതു്. ഇത്തരം ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തെ പ്രജായത്തഭരണബോധമുള്ള ഒരു ജനസമുദായം ഒരിക്കലും അനുവദിക്കുകയില്ല. വ്യക്തിയുടെ വളർച്ചയെ പാരമ്പര്യവും സാമുദായികചടങ്ങുകളും ബാധിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു് വാസ്തവംതന്നെ. എന്നാൽ, ഒരുപോലെയുള്ള പഠനപരിപാടി ഉണ്ടായിട്ടും, വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ സൌകര്യാർത്ഥം തീരെ അനാശാസ്യമായ വിധത്തിൽ കുട്ടികളെ 'ഫാറ'മുകളായി തിരിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടും, എല്ലാവരേയും ഒരച്ചിലിട്ടുവാർത്തപോലെയാക്കുവാനായി മററു പലതരത്തിലുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഉണ്ടായിട്ടും കൂടി, കുട്ടികളുടെ വ്യക്തിപ്രഭാവം ഈ പരിപന്ഥികളെ

യെല്ലാം അതിലംഘിച്ചും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു എന്നു നമുക്കു—അദ്ധ്യാപകന്മാർക്കു—അറിയാം. എല്ലാതരം പുരോഗതിയുടേയും പ്രധാനവും പരമവും ആയ ഘടകം വ്യക്തിയാണു്. സമുദായവും പൌരധർമ്മവും അതിന്റെ ചുററും പിന്നെ പിന്നെ കെട്ടിപ്പടുക്കുന്ന എല്ലാ തടസ്ഥങ്ങളേയും വ്യക്തിത്വം മുറിച്ചുകടക്കുന്നു. ശിശുക്കളുടെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റേയും പരിശ്രമശീലത്തിന്റേയും വളർച്ചയുടെ മുമ്പിൽ വിലങ്ങടിച്ചുകിടക്കുന്ന ഈ തടസ്ഥങ്ങളെ തെല്ലെങ്കിലും കുറയ്ക്കുന്നതിന്നു നമ്മുടെ ഗ്രാമീണവിദ്യാഭ്യാസപദ്ധതി ഉപകരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അതു് ഒരു വമ്പിച്ച വിജയവും മാനവസമുദായത്തിന്നു ചെയ്ത ഒരു മഹൽസേവനവുമായിരിക്കും.

എന്നാൽ നാം പോഷിപ്പിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്ന വ്യക്തിത്വം സാമൂഹ്യമായ ഒന്നായിരിക്കണം. സമുദായത്തിലെ ഉപകാരപ്രദരായ അംഗങ്ങളാക്കി വളന്നു വരുവാൻ സഹായിക്കുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസപരിശീലനമാവണം അദ്ധ്യാപകൻ അവർക്കു നൽകുന്നതു്. ഒരു കുററവാളിയുടെ പ്രധാനലക്ഷണം അവന്റെ ഇഷ്ടവും അവന്റെ വാസനകളും സമുദായവിരുദ്ധമാണെന്നുള്ളതാണു്; അന്യന്മാർക്കും ചില അവകാശങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നും അവയെ താനും ബഹുമാനിക്കേണ്ടതാണെന്നും സമ്മതിക്കുവാൻ അവൻ സന്നദ്ധനല്ലെന്നുള്ളതാണു്. അവയുടെ അടിത്തട്ടു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ നമ്മുടെ വർഗ്ഗീയസ്പർദ്ധകൾകൂടി സാമുദായികകർത്തവ്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള അപൂർണ്ണമായ ഒരു ബോധംകൊണ്ടുണ്ടാവുന്നതാണെന്നു മനസ്സിലാവും, സംശയമില്ല. ഈ വഴിക്കുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ സാദ്ധ്യതയ്ക്കു സാമൂഹ്യചടങ്ങുകളും സാമ്പത്തികാവസ്ഥകളും പരിധി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു; എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ സാധിക്കാവുന്നതുകൂടി നാം ഇന്നു സാധിച്ചു കണ്ടിട്ടില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നാം ഇന്നു നമ്മുടെ കുട്ടികൾക്കു നൽകുന്ന വിദ്യാഭ്യാസം മനുഷ്യഹൃദയത്തിൽ നിലീനമായി കിടക്കുന്ന സഹകരണബോധത്തെ അവരിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്നു പകരം ഒരു മത്സരബുദ്ധിയെ അവരിൽ വളർത്തുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്.

അവസാനമായി, മനുഷ്യന്റെ സൌഖ്യത്തിന്നും വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ വിജയത്തിന്നുമായി വളരെ കരുതുന്ന ഒരു സാമ്പത്തിക വരുമാനമെങ്കിലും അനിവാര്യമാണു്. കുറെ ജനസംഖ്യയുടെ അമിതമായ വർദ്ധനമൂലമായിരിക്കാം, കുറെ അധുനാതന സമുദായങ്ങളുടെ ദുഷിച്ച മത്സരബുദ്ധിയാൽ ആയിരിക്കാം—തനിക്കും തന്റെ ഭാര്യക്കും കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കും കഷ്ടിച്ചു നിത്യവൃത്തികഴിക്കുവാൻതന്നെ മനുഷ്യസമുദായത്തിലെ

ഒരു ബഹുഭൂരിപക്ഷവും ഇന്നു അരിഷ്ടിക്കുന്നു. ഈ വഴിക്കു വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു ശ്രമിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതു് ഏററവും നിസ്സാരമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ലതന്നെ. എന്നാൽ ഞാൻ ആദ്യം പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ, നാം അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന വിദ്യ കുട്ടികൾക്കു് അവരവരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം സമ്പാദിക്കുന്നതിന്നു് ഒരിക്കലും ഒരു തടസ്ഥമായിക്കൂടാ. പേന പിടിച്ച കൈകൊണ്ടു പാടത്തു പണിയുന്നതു 'കുരുവക'യാണെന്നുള്ള ഒരു ബോധം നമ്മുടെ സ്കൂൾവിദ്യാർത്ഥികളിൽ പരക്കെ കാണുന്നതുകൊണ്ടാണു് ഞാൻ ഇതു പറയുന്നതു്. പേനക്കു് ഒരിക്കലും കലപ്പയുടെ സ്ഥാനത്തെ അപഹരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. നമ്മുടേതു പോലെ കാർഷികപ്രധാനമായ ഒരു രാജ്യത്തു് പ്രത്യേകിച്ചും, കലപ്പ പിടിക്കേണ്ട കൈ കലപ്പ പിടിക്കുകതന്നെ വേണം.

ഗ്രാമീണ ജീവിതത്തിന്റെ പ്രകൃതിയിലും ഗതിയിലും തൊഴിലിനുള്ള സ്വാധീനശക്തിയെപ്പററി ഞാൻ ഇതിന്നുമുമ്പു് പറയുകയുണ്ടായി. വാസ്തവത്തിൽ നാഗരിക ഉദ്യോഗങ്ങൾ—നഗരത്തിലേതായ മററു പല കാര്യങ്ങളേയുംപോലെ—ഒരുസ്വാഭാവികമായ താല്പര്യങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി നോക്കുമ്പോൾ, വളരെ കൃത്രിമങ്ങളായി തോന്നുന്നു. ജീവിതപ്പരവയുടെ മേൽഭാഗത്തെ മാത്രമെ അവ സ്പർശിക്കുന്നുള്ളു. കച്ചവടക്കാരനു അവന്റെ തൊഴിൽ എന്നു വെച്ചാൽ ജോലി എടുക്കുന്ന സമയം മാത്രമാണു്; തന്റെ തൊഴിലുമായി യാതൊരുമ്പക സംബന്ധവുമില്ലാത്ത ചില വാസനകളിലും താല്പര്യങ്ങളിലും വിഹരിക്കുവാനായി മററു സമയങ്ങളിലെല്ലാം അയാൾ സ്വതന്ത്രനാണു്. നഗരത്തിലെ ഒരു കശാപ്പുകാരനും, ഒരു പെരുപ്പുകുത്തിയും ഉടുപ്പിലും, നോട്ടത്തിലും, സംസാരത്തിലും, ഏറിയകൂറും സ്വഭാവത്തിലും ഒരുപോലെയിരിക്കും. പ്രത്യുത, ഒരു കർഷകനാകട്ടെ പ്രകൃതിയുടെ ഒരു യഥാർത്ഥശിശുവാണു്. തന്റെ പരിതസ്ഥങ്ങളായ എല്ലാതരം ശക്തികൾക്കും—സുന്ദരവും അസുന്ദരവുമായ എല്ലാതരം ശക്തികൾക്കും—അയാളുടെ ഹൃദയം വിധേയമാണു്. അയാളുടെ തൊഴിൽ അയാളുടെ മുഴുവൻ ഹൃദയത്തേയും എല്ലാ ശക്തികളേയും എടുക്കുന്നു. അയാളുടെ മേൽ വൈക്കോലിന്റെ നാററം ഉണ്ടാവും, കററയുടെ കടയ്ക്കൽ അയാൾ ജീവിക്കുന്നു. പാടത്തു് അയാൾ പണിയെടുക്കുന്നു; തന്റെ തൊഴിലിനെപ്പററിയല്ലാതെ മറെറന്തിനെ എങ്കിലും കുറിച്ചു അയാൾ പലപ്പോഴും സംസാരിക്കുകയാണെങ്കിൽ തന്നെ—അതു വളരെ അപൂർവ്വമായിരിക്കും — അതു തന്റെ കുടുംബത്തേയും സ്നേഹിതന്മാരേയും പററി ആയിരിക്കും. ചുരുക്കത്തിൽ, ഗ്രാ

മീണ തൊഴിലിൻെറ എല്ലാ മുദ്രകളും പതിഞ്ഞതാണ് അയാളുടെ ജീവിതം. തൻെറ തൊഴിലിൻെറ ഫലങ്ങൾക്കു വില ഇടിവു് വന്നാൽ അയാളുടെ മുഖം കുമ്പുകയായി; നെല്ലിൻെറയോ വൈക്കോലിൻേറയോ വിലയ്ക്കു വർദ്ധനയുണ്ടായാൽ, അയാളുടെ മുഖം പ്രഫുല്ലമാകുന്നു. കർഷകനേയോ അയാളുടെ കുട്ടികളേയോ ഉദ്ധരിക്കണമെങ്കിൽ, കർഷകൻെറ ജീവിതവൃത്തി ഉദ്ധരിക്കുവാൻ നാം ശ്രമിക്കണം.

അതുകൊണ്ടു് അവരുടെ ജീവിതരീതിയെ ഉയർത്തുവാനും, അവരുടെ സൌകര്യങ്ങളെ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും, സാമാന്യമായി അവരുടെ തൊഴിലിന്നു് ഒരു മാന്യത കൂട്ടുവാനും ഉതകുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസമായിരിക്കണം അയാളുടെ കുട്ടികൾക്കു കൊടുക്കേണ്ടതു്. * "നാട്ടിൻപുറത്തുനിന്നും ലഭിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങൾക്കും, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും, ആനന്ദത്തിനും വേണ്ടി മാത്രം നാട്ടിൻപുറത്തുതന്നെ താമസിക്കണമെന്നു കുട്ടികളെക്കൊണ്ടു് ആഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ പററിയ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസമായിരിക്കണം ഗ്രാമീണ വിദ്യാലയങ്ങൾ നൽകേണ്ടതു്." എങ്ങിനെയോ തങ്ങളുടേതായിത്തീർന്ന സ്ഥിതികൾകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുകയെന്നു മാത്രമല്ലാതെ, ഗ്രാമീണ ബാലരെക്കൊണ്ടു അവയെ മനപ്പൂർവം തിരഞ്ഞെടുപ്പിക്കുകയും അവയിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളെ വേണ്ടുംവിധം വിനിയോഗിക്കുവാൻ അവരെ സമർത്ഥരാക്കുകയുമാണ് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു ഇവിടെ ചെയ്യുതിക്കുവാനുള്ള കർത്തവ്യം. ഞാൻ കുറച്ചുകൂടി വ്യക്തമാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാം. ഐക്യരാജ്യങ്ങളിലും ചില ഐറോപ്യരാജ്യങ്ങളിലും ഗ്രാമീണജനത നഗരങ്ങളിലേക്കു നിരന്തരം കുത്തിയൊലിക്കുകയാണ്. തൽഫലമായി നാട്ടിൻപുറത്തു ഗണ്യമായ ജനലോപം തന്നെ ഉണ്ടാവുകയും, കൃഷി ക്രമപ്രവൃദ്ധമായി ക്ഷയിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നു. അവിടങ്ങളിലെ നാട്ടിൻപുറങ്ങൾ തീരെ ജനശൂന്യങ്ങളാകാതിരിക്കണമെങ്കിൽ, എന്തെങ്കിലും വമ്പിച്ച തോതിൽ ചില പരിഷ്കാരങ്ങൾ അവിടെ വരുത്തേണ്ടതു് ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ നമ്മെ ഇന്നു അത്തരം ഒരു പ്രശ്നം അഭിമുഖീകരിക്കുന്നില്ല. പരിതസ്ഥിതികളുടെ മർദ്ദനത്താലും, നാട്ടിലാകട്ടെ നഗരത്തിലാകട്ടെ പുതിയ ജീവസന്ധാരണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ തുറന്നു കാണാത്തതിനാലുമാണ് നമ്മുടെ ഗ്രാമീണർ കൃഷിയെത്തന്നെ അവലംബിച്ചിരിക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധരായിരിക്കുന്നതു്. (തുടരും)

---

* ലീ ഡ്രൈവർ.

അന്നത്തെ ദർശനം.

—ഇ. കെ. ദിവാകരൻപോററി.

അന്നു ഞാനദ്ദേഹത്തെക്കാണാതെയതിമാത്രം
ഖിന്നയായ് പൂന്തോട്ടത്തിൽ കാത്തിരിക്കുന്നനേരം
"കാമലേ" മാതാവെന്നെസ്സാദരം വിളിക്കയായ
"പൂമുഖത്തിതാ വന്നു നില്ക്കുന്നു നിന്റെ തോഴൻ."
പെട്ടെന്നു ഞെട്ടിത്തുടിപ്പേറുമെൻ മാറിൽ കയ്യും
പൊത്തി ഞാനങ്ങോട്ടേയ്ക്കു യാത്രയായ് സസംഭ്രമം.
പ്രേമകോമളമാകുമാ മുഖത്തിലുദിച്ച
ത്തുമന്ദഹാസത്തിൽ ഞാനാസക്തയായെന്നാലും
താലവൃന്തത്താലൊന്നപ്രേമസർവ്വസ്വത്തിനെ
വിശിയാശ്വസിപ്പിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചില്ല.
ഫാലദേശത്തിൽ ചിന്നും സ്വേദശീകരങ്ങളെ
പൂമുഖവസ്ത്രാഗ്രത്താൽ മായ്ക്കുവാനാശിച്ചു ഞാൻ
അത്തരമൊരു കൃത്യം ചെയ്തു പുണ്യമാർജ്ജിക്കാൻ
ദുർഭഗയെനിക്കുണ്ടോ സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിക്കുന്നു?
പലതും പറയുവാനുഴറി യാവെന്നാലും
ഫലമില്ലതിൽനിന്നെൻ ഹൃദയം തിരിക്കുന്നു.

ചോദിച്ചതിന്നുപോലുമുത്തരം കൊടുക്കുവാൻ
യാതൊരു പ്രകാരവും ശക്തയായില്ലന്നു ഞാൻ.
"സന്ധ്യയായ് നേരമിനി പോകട്ടെ, നാളെക്കാണാം
സാദ്ധ്യമായെന്നാൽ" എന്നു പുസ്തകമെടുത്തു ഞാൻ.
നേത്രങ്ങൾ പിന്നോട്ടേയ്ക്കും, ഗാത്രം മുൻപിലേയ്ക്കുമായ
യാത്രയായെൻ ജീവിതവാസന്തദിനങ്ങളും.
അന്നത്തെയാദർശനമന്ത്യമാണെന്നോർക്കുമ്പോൾ
ഇന്നു മൽഹൃദന്തരം വെന്തു വെണ്ണീറാകുന്നു.

ആത്മാവ്.

(ഗീതകം) (വി. എൻ.)

പരിചിൽ ആത്മാവിൻെറ വാസ്തവസ്ഥിതിയെന്തെ-
ന്നരിയാടുവാനി ഞാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുകയത്രെ.
പതറും ശബ്ദത്തോടും വിറയ്ക്കും ഗാത്രത്തോടും
ശ്രുതിതൻ പൊരുളാമാജ്ഞാനവൈജയന്തിയെ
ശരിയായ് സമീക്ഷിച്ചു സംതൃപ്തനായിടുവാൻ
തരമെന്നു,ണയുമെന്നോർത്തു നില്ക്കുകയത്രെ!

ഇരവും പകലുമെൻജീവിത തരംഗിണി
സരസം ചരിക്കുന്ന ഗാനമാധുരിതുകി
ചിന്തയും കിനാവുമാ വാഹിനിതോയംതന്നിൽ
സന്തതം ചെറുതെന്നലുണ്ടാക്കും തരംഗങ്ങൾ

ലൌകീകസുഖങ്ങൾക്കായുഴറും മർത്ത്യദേഹ-
നൌകത്തെ നിയന്ത്രിച്ചു നേർവഴികാട്ടിടുന്ന
ചിദ്രൂപസ്ഥലിംഗമായീടുന്ന മനോഹര
വൈദ്യുതദീപ്തിയാണീയാത്മാവെന്നുരച്ചിടാം.

മനുഷ്യത്വം.

(യു. ശങ്കരമേനോൻ ബി. എ.)

ഈ വിസ്തൃതമായ ചരാചരത്തിൽ മനുഷ്യനടക്കം കോടാനുകോടി ജീവജാലങ്ങൾ നിവസിക്കുന്നു. മനുഷ്യനെ മററുള്ളവയിൽ നിന്നും വേർതിരിച്ചു നിർത്തുന്ന, ഉയർത്തിനിർത്തുന്ന, ആ ധർമ്മമേതാണൊ, ഗുണമേതാണൊ അതിനെയാണു മനുഷ്യത്വം എന്ന സംജ്ഞകൊണ്ടു ഞാൻ വിവക്ഷിക്കുന്നതു്. മനുഷ്യനുമാത്രം ഉള്ളതും അഥവാ ഉണ്ടാകാവുന്നതും, ഉണ്ടാവേണ്ടതും, ഇതരസൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു് ഇല്ലാത്തതും ഉണ്ടാവാൻ തരമില്ലാത്തതുമായ ആ വിശിഷ്ടമായ ഗുണത്തേയാണ് മനുഷ്യത്വമായി ഞാൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതു്.

വിശിഷ്ടമായ ആ ഗുണം, ആ ധർമ്മം—എന്താണതു്?

ബുദ്ധിയാണൊ? മറെറല്ലാ ജീവജാലങ്ങളേയും അപേക്ഷിച്ചു മനുഷ്യനു വിശേഷബുദ്ധി വളരെ കൂടുമെന്നു പറയുന്നതിൽ കുറെ വാസ്തവമുണ്ടെന്നു തോന്നാം. മത്സ്യമല്ലാതിരുന്നിട്ടും സമുദ്രാന്തരാളത്തിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ ബുദ്ധിമാൻതന്നെ; പക്ഷിയല്ലാതിരുന്നിട്ടും വായുമണ്ഡലത്തിൽകൂടി പറക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞ മനുഷ്യൻ ബുദ്ധിമാൻ തന്നെ. എന്നാൽ മൃഗങ്ങളിൽനിന്നും മനുഷ്യനെ വേർതിരിക്കുന്ന ആ ഗുണം ബുദ്ധിയല്ല. മനുഷ്യനോളം, ചിലകാര്യങ്ങളിൽ മനുഷ്യനെ അതിശയിക്കുക തന്നെയൊ ചെയ്യുന്ന, ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യമുള്ള മൃഗങ്ങൾ അത്ര അസുലഭമല്ല. നായ, ആന, കുരങ്ങൻ മുതലായ മൃഗങ്ങൾ പലപ്പോഴും മനുഷ്യനേക്കാൾ കൃത്യാകൃത്യവിവേചനബുദ്ധി പ്രകടിപ്പിക്കാറില്ലെ? യൂറോപ്പിലെ സുപ്രസിദ്ധബുദ്ധിമാന്മാരായ പല ഡിറക്ടീവ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും അനശ്വരമായ കീർത്തി അവരുടെ നായകളാണ് അവക്കു സമ്പാദിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുള്ളതെന്നതു് ഇന്നു് പരസ്യമായ രഹസ്യമാണ്. എന്തിനു്, ആലോചിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ, ലോകത്തിലെ ഏററവും നിസ്സാരങ്ങളായ കൃമികൾക്കുകൂടി മനുഷ്യനേക്കാൾ കൂടുതൽ ബുദ്ധിയില്ലയൊ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ഇത്രയും ബുദ്ധിമാനെന്നു അഭിമാനിക്കുന്ന ഈ മനുഷ്യന്റെ വഴുത്തിൽപെട്ട ആയിരമായിരം പേർ ദൈനംദിനം പട്ടിണി കിടന്നു മരിക്കുമ്പോൾ ഒരു സൂചിത്തലപ്പിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടി ആയിരം എണ്ണത്തിനു് പരസ്പരം കൂട്ടിത്തൊടാതെ കടന്നുപോകത്തക്കവണ്ണം അത്ര സൂക്ഷ്മശരീരികളായ കൃമികൾ

സുഖമായി ജീവിക്കുന്നു. ദിവസം ചെല്ലുംതോറും ബുദ്ധിമാനായ മനുഷ്യനു ജീവിതം കൂടുതൽ കൂടുതൽ വിഷമതരമായ ഒരു പ്രശ്നമായിവരുവെ, ഭക്ഷണം, ഉൽപാദനം തുടങ്ങി എല്ലാ ജീവിതവൃത്തികളേയും യാതൊരു പ്രയാസവും കൂടാതെ ഈ അല്പപ്രാണികൾ നിവൃത്തിക്കുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞിട്ടും മനുഷ്യനാണ് സൃഷ്ടിയിൽവെച്ച് ഏററവും വലിയ ബുദ്ധിമാൻ എന്നു പറയുന്നതിൽ എന്തൊരർത്ഥമാണുള്ളതു്?

കലാവാസനയാണോ? മനുഷ്യൻ കലാബോധമുള്ളവൻ തന്നെ. കാളിദാസനേയും ഷെക്സ്പിയറേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ച മനുഷ്യൻ കലാബോധമുള്ളവനാണ്. ബീതോവനേയും ത്യാഗരാജനേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ച മനുഷ്യൻ കലാബോധമുള്ളവനാണ്. അന്നാ പവലോവയേയും ഉദയശങ്കരനേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ച മനുഷ്യൻ തികഞ്ഞ കലാചാതുരിയുള്ളവനാണ്. റോമിലെ സെൻററ് പീറേറഴ്സ് പള്ളിയും ആഗ്രായിലെ താജ് മഹാളും പണിത മനുഷ്യൻ അത്യുൽകൃഷ്ടമായ കലാവാസനയുള്ളവനാണ്. എന്നാൽ കലാബോധം മനുഷ്യനു മാത്രമുള്ള ഒരു ധർമ്മമല്ല. പ്രകൃതിയിലെ മററു വസ്തുക്കളിൽനിന്നും മനുഷ്യനെ ഉയർത്തുന്ന ഒരു ധർമ്മമല്ല അതു്. പക്ഷിമൃഗലതാദികളുടെ ഭാഷകളെ വായിക്കുവാൻ മനുഷ്യൻ അപ്രാപ്തനായേടത്തോളം കാലം അവ ശാകുന്തളത്തേക്കാൾ സുന്ദരമായ ഒരു നാടകമൊ പാരഡൈസ്ലോസ്റ്റ് ('Paradise Lost') പോലെ പരമോൽകൃഷ്ടമായ ഒരു കാവ്യമോ രചിച്ചിട്ടില്ലെന്നു മനുഷ്യൻ ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്നതിനു് അർത്ഥമില്ല. എന്നാൽ മററു സുകുമാരകലകളിൽ അവ മനുഷ്യനെ അതിശയിക്കുന്നു എന്നു തീർത്തും പറയാം. ബീതോവൻെറ ഏററവും നല്ല സംഗീതം ലോകത്തിലെ ഏററവും വിദഗ്ദ്ധനായ ഗായകൻെറ കണ്ഠത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്നതിനേക്കാൾ എത്രയോ മടങ്ങു മധുരതരമാണ് മാവു് പൂക്കുന്ന കാലത്തു നമ്മുടെ വളപ്പുകളിൽ കുയിലുകളിരുന്നു പാടുന്ന പാട്ടുകൾ! മനുഷ്യൻെറ ഏററവും പരിഷ്കൃതമായ വീണയെ ഏററവും ലോലവും സുന്ദരവുമായ അംഗുലികൾ മീട്ടുമ്പോൾ ഉണ്ടാവുന്ന ആ സംഗീതമാധുരിയേക്കാൾ എത്രയോ മടങ്ങു് മധുരതരമാണ് നല്ല മൊരമ്പൻ കാട്ടുമുളകളിൽ കാററു തട്ടുമ്പോൾ ഉണ്ടാവുന്നതു്. യൂറോപ്പിലേയും അമേരിക്കയിലേയും അലംകൃതങ്ങളും കലാപ്രണയികളാൽ നിബിഡങ്ങളുമായ നൃത്തശാലകളിൽ താളമേളങ്ങളോടുകൂടി അന്നാ പവലോവയും ഏലിസോറാഡംഗണും ചെയ്തിരുന്ന നൃത്തത്തേക്കാൾ എത്രയോ മടങ്ങു് സുന്ദരവും ഹൃദയാവർജ്ജകവുമാണ് മഴവില്ലു

കാണുമ്പോൾ പീലി പരത്തി മയിലാടുന്ന ആട്ടം! ലോകത്തിലേക്ക് ഏററവും സുന്ദരമായ ഒരു ഭാഗത്തിൽ അനവധി കൊല്ലക്കാലം അനവധി ആളുകൾ ബുദ്ധിമുട്ടി അനവധി പണം ചിലവഴിച്ചു നിർമ്മിതമായ ടാജ് മഹാൾ മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ ശില്പകലാബോധത്തിന്റെ ശാശ്വതമായ വിജയസ്തംഭം തന്നെ. എന്നാൽ ആലോചിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ അതിനേക്കാൾ ഒട്ടും കുറവല്ലാത്ത ശില്പകലാബോധത്തെയല്ലെ നമ്മുടെ വൃത്തികെട്ട തൊഴുത്തുകളുടേയും അറകളുടേയും മുക്കിലും മൂലകളിലും വലകെട്ടുന്ന ഓരോ എട്ടുകാലിയും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതു്! ഏററവും ശുദ്ധഹൃദയനായ മനുഷ്യനേക്കാൾ സൌന്ദര്യബോധം ഏററവും നിഷ്ഠുരഹൃദയരായ ജീവികളിൽ കാണുന്നു. സർപ്പത്തിന്റെ മേൽ സംഗീതത്തിനുള്ള വശീകരണശക്തി ഇതിനു സുപ്രസിദ്ധമായ ഉദാഹരണമത്രെ.

അപ്പോൾ മനുഷ്യന്റെ മസ്തിഷ്കത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യമല്ല, ഹൃദയത്തിന്റെ കലാബോധവുമല്ല അവനെ ഇതരജീവജാലങ്ങളിൽനിന്നും ഉയർത്തിനിർത്തുന്നതു്.

പിന്നെ, അവന്റെ കായികസൌന്ദര്യമാണോ? ക്ലിയോപാട്ടയേയും സീസറേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ച മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിനു ശാരീരികമായ സൌന്ദര്യമില്ലെന്നു ആരും പറയുന്നില്ല. പക്ഷെ, കേവലം ശാരീരികമായ അഴകിൽ മനുഷ്യൻ ഇതരസൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നും ഉയർന്നവനാണൊ? തന്റെ വാർകുനുച്ചില്ലിതെലപ്പൊന്നൊന്നു് ഇളക്കിയപ്പോൾ ഒരു വിസ്തൃതമായ സാമ്രാജ്യത്തിനു മുഴുവൻ ഇളക്കമുണ്ടാക്കിത്തീർത്ത ലോകൈകസുന്ദരിയായ ക്ലിയോപാട്രയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ചെന്താമരപ്പൊയ്കയിൽ ചെമ്പരിരകളിളക്കിക്കൊണ്ടു കുണുങ്ങിക്കുണുങ്ങി നടക്കുന്ന അരയന്നപ്പിടയേയും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഇരുകൂട്ടരുടേയും ചിത്രങ്ങളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. കായികസൌന്ദര്യം, കാമനീയത്വം, കൂട്ടുക അരയന്നപ്പിടക്കാണെന്നാണു് എനിക്കു തോന്നിയതു്. സകല പുരുഷന്മാരുടെ വീരനേതാവും സകല സ്ത്രീകളുടേയും ഇഷ്ടകാമുകനുമായ ജൂലിയസ്സീസറെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ആഫ്രിക്കയിലെ പർവ്വതകന്ദരങ്ങളിൽ രാത്രിയുടെ ആദ്യയാമത്തിൽ സടകുടഞ്ഞു എഴുന്നേററു നില്ക്കുന്ന കേസരിവീരനേയും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഇരുകൂട്ടരുടേയും ചിത്രങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. കായികസൌന്ദര്യം, പുരുഷോചിതമായ അന്തസ്സ്, മൃഗരാജാവിനു മനുഷ്യരാജാവിനെക്കാൾ കൂടുതലുണ്ടെന്നാണു് എനിക്കു തോന്നിയതു. വിശ്വകാമുകനായ കൃഷ്ണന്റെ ഉത്തമാംഗ

ത്തിൽ മയിലിൻെറ പുഷ്ഠഭാഗത്തെ പീലിയേയും, ലോകോത്തരപ്രതാപികളായ മന്നോർമന്നന്മാരുടെ കനകകിരീടത്തിന്നും ഉപരി ഒട്ടകപ്പക്ഷിയുടെ തൂവലിനേയും വെച്ച മനുഷ്യൻ കായസൌന്ദര്യത്തിൽ തന്നേക്കാൾ ഔൽക്കൃഷ്ടത്വം ഇതരസൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കാണെന്നു പണ്ടേ സമ്മതിച്ചതായിട്ടു വേണം ഗണിക്കപ്പെടുവാൻ.

മനുഷ്യൻെറ സാമുദായികസംഘടനയാണൊ അവനെ മററു സൃഷ്ടികളിൽനിന്നും ഉൽകൃഷ്ടനാക്കുന്നതു്? അതും അല്ല എന്നു സ്ഥാപിക്കുക ക്ഷിപ്രസാദ്ധ്യമാണ്. അനവധി നൂററാണ്ടുകളായി പുരോഗതിയെ പ്രാപിച്ചുവരുന്നുവെന്നു പറയുന്ന മനുഷ്യസമുദായത്തിൻെറ സംഘടന ഇന്നും ന്യൂനമാണ്. അവൻെറ സമുദായത്തിലെ സമുന്നതമായ ആ സ്ഥാനം ജന്മനാ ദിവ്യനായ ഒരു രാജാവിനൊ, കയ്യൂക്കുള്ള ഒരു സർവ്വാധിപതിക്കൊ, അതൊ ജനസമുദായത്തിനൊ എന്നുള്ളതു് അവൻ ഇനിയും തീർച്ചയാക്കിക്കഴിഞ്ഞില്ല. അനേകായിരം ശതവർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം ഇന്നും അവൻെറ സ്ത്രീക്കുള്ള സ്ഥാനം അടുക്കളയിലൊ അരങ്ങത്തൊ എന്നു മനുഷ്യന്നു സംശയം തീർന്നിട്ടില്ല. അനേകായിരം കൊല്ലങ്ങളിലെ അനുഭവമുണ്ടായിട്ടുകൂടി അവൻെറ സമുദായത്തിൻെറ സാമ്പത്തികാവസ്ഥ ഇന്നും പിന്നെപ്പിന്നെ ശോചനീയമായി വരുന്നു. എന്നാൽ മനുഷ്യേതരമായ സൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ സംഘടനയാകട്ടെ ഇന്നും സുസ്ഥിരമത്രെ. കാലത്തിൻെറ ആക്രമണത്തെ തടുത്തു നില്ക്കത്തക്ക അത്ര സുസംഘടിതമാണ് അവരുടെ സമുദായം. അബിസീനിയായിലെ നഗരങ്ങളുടേയും നാട്ടിൻപുറങ്ങളുടേയും ഉടമസ്ഥൻ ഇന്നലെ ഹെയിലി സെലാസിയായിരുന്നിരിക്കാം, ഇന്നു മുസ്സോളിനിയായേക്കാം, നാളെ ബ്രിട്ടനൊ ഫ്രാൻസൊ ആയേക്കാം. മനുഷ്യസമുദായത്തിൻെറ സംഘടന ഇന്നത്തെപ്പോലെ ബലഹീനവും ഇതരശക്തികൾക്കു് ഇത്രത്തോളം വിധേയവുമായിരിക്കുന്നേടത്തോളം കാലം, അതു മാറി മാറിക്കൊണ്ടു തന്നെ വരും. എന്നാൽ അബിസീനിയായിലെ വിപിനാന്തരാളങ്ങളിലെ ഏകച്ഛത്രാധിപത്യം ഇന്നും സിംഹത്തിനാണ്. അനാദികാലം മുതല്ക്കുള്ള അവൻെറ ആ അവകാശം ഇതുവരേയും ആരാലും ചോദിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. റഷ്യയിലും, ജർമ്മനിയിലും, അമേരിക്കായിലും പുതിയ പുതിയ സാമ്പത്തിക നിയമങ്ങളെ അവർ സൃഷ്ടിച്ചു നോക്കുന്നു, പിന്നെപ്പിന്നെ അവ പരാജയപ്പെട്ടുതന്നെ വരുന്നു എന്നാൽ യാതൊരു കാലത്തും തേനീച്ചകളുടെ സാമ്രാജ്യത്തിൽ യാതൊരുവക സാമ്പത്തി

കാധഃപേതനവും വന്നിട്ടില്ല. മനുഷ്യൻെറ ഏററവും ബുദ്ധിപൂർവ്വകമായ ഏതൊരു തരം സംഘടനയും ഈ നിസ്സാരജീവികളുടെ സാമൂഹ്യജീവിതത്തോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കുമ്പോൾ എത്രയോ ന്യൂനപൂർണ്ണമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതാണ്.

മനുഷ്യന്നു സ്വസമുദായത്തോടുള്ള സ്നേഹമാണൊ അവനെ മററു സൃഷ്ടികളിൽനിന്നും ഉയർത്തിനിർത്തുന്നത്. ബുദ്ധനേയും, അശോകനേയും, ക്രിസ്തുവിനേയും, ഗാന്ധിയേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ച മാനവസമുദായത്തിൻെറ സ്വസമുദായസ്നേഹം പലപ്പോഴും പ്രശംസാർഹം തന്നെ. എന്നാൽ മററു സൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളെ ഈ വിഷയത്തിൽ മനുഷ്യൻ അധഃകരിക്കുന്നുവോ? 'പെരുത്തു നൂററാണ്ടിനിടക്കൊരിക്കലാ'ണു മനുഷ്യസമുദായത്തിൽ ഒരു ബുദ്ധനൊ ഒരു ഗാന്ധിയൊ ഉണ്ടാവുന്നത്. എന്നാൽ മൃഗങ്ങൾക്കു സ്വവർഗ്ഗങ്ങളോടുള്ള പ്രിയം കാക്കയിൽനിന്നും കണ്ടു മനസ്സിലാക്കാം. സാധാരണ ഒരു കാക്കയ്ക്കു കേവലം അപരിചിതമായ മറെറാരു കാക്കയോടുണ്ടാവുന്നതു പ്രിയം ജന്മനാ ഏററവും ഉൽകൃഷ്ടനായ ഒരു മനുഷ്യന്നു മറെറാരു മനുഷ്യനോടുള്ളതായി കാണുന്നില്ല.

അവൻെറ സംഖ്യാബലം കൊണ്ടാവട്ടെ, ആയുസ്സിൻെറ ദൈർഘ്യം കൊണ്ടാവട്ടെ, മനുഷ്യന്നു് ഇതരസൃഷ്ടികളെ അതിശയിക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല.

അപ്പോൾ, അവൻെറ ബുദ്ധിശക്തിയല്ല, കായസൌന്ദര്യമല്ല, കലാവാസനയല്ല, ജീവിതദൈർഘ്യമല്ല, സംഘടനയല്ല, സമുദായസ്നേഹമല്ല, മനുഷ്യനെ ഇതരസൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നും ഉയർത്തുന്നതു്. പിന്നെ, എന്താണതു്? എന്തിലാണ് ഈ മനുഷ്യത്വം നിലീനമായിരിക്കുന്നതു്?

മാപ്പുകൊടുക്കലിൽ, മാപ്പു കൊടുക്കുവാനായി മനുഷ്യനുള്ള ആശക്തിയിൽ— അതിലാണു യഥാർത്ഥവും പരമവുമായ മനുഷ്യത്വം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. കുററത്തിന്നു ശിക്ഷ എന്നുള്ളതു സൃഷ്ടിവർഗ്ഗങ്ങളിലെല്ലാററിന്നും പൊതുവെയുള്ള ന്യായവും നിയമവുമാണ്. സംഘനിയമത്തെ ലംഘിച്ച ചെന്നായയെ ചെന്നായ്ക്കൾ കടിച്ചു കീറുന്നു; കാറാനെ കാറാനുകൾകൂടി കൊത്തിക്കൊല്ലുന്നു. മനുഷ്യൻെറ തലയോട്ടിലെ ചില സിരകൾ ഇതരസൃഷ്ടികൾക്കു് ഇല്ലാത്തതാണ്. ഹൃദയത്തിലെ ചില ഞരമ്പുകൾ മററു ജീവികൾക്കു് ഇല്ലാത്തതാണ്. ഒരു സംഭവം, ഒരു പാതകം, ഉണ്ടായി— അതിൻെറ

മുമ്പും പിമ്പും ആലോചിക്കുവാൻ മനുഷ്യന്റെ തലയോട്ടിലെ ആ സിര കളേയും, അതിന്റെ ഭവിഷ്യത്തുക്കളെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ അവന്റെ ആ ഹൃദയഞരമ്പുകളേയും മനുഷ്യൻ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണ്. മുമ്പും പിമ്പും ആലോചിച്ച, മൃഗത്തിന്നു സാധിക്കാത്ത ആ ഹൃദയവിശാലത, ആ അനുഭാവം, ആ മാപ്പുകൊടുക്കൽ— മനുഷ്യന്നു മാത്രം അതു സാധിക്കുമെന്നാണു ഞാൻ പറയുന്നതു്.

എന്നാൽ നാം അതു ചെയ്യുന്നുണ്ടോ? മനുഷ്യരായി പിറന്നിട്ടും നാം മനുഷ്യരായി ജീവിക്കുന്നുവൊ? രാഷ്ട്രീയലോകത്തിലെ രക്തച്ചൊരിച്ചിലുകളേയും, കൈസറേയും, മുസ്സോളിനിയേയും പററിയൊന്നും ഞാൻ പറയുന്നില്ല. നമുക്കുള്ള ആ ഉൽകൃഷ്ടശക്തിയെ, മനുഷ്യത്വത്തെ വേണ്ടുംവിധം ഉപയോഗിക്കാത്തതുകൊണ്ടു, നമ്മുടെ സമുദായം ദൈനംദിനം, നമ്മുടെ കണ്ണുകളുടെ മുമ്പിൽവെച്ചു കെട്ടു കെട്ടു പോവുന്നതിനെപ്പററിയാണു ഞാൻ പറയുന്നതു്. സെൻട്രൽ ജയിലിലേക്കു ആമംവെച്ചു, ആനതമൌലിയായി, ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ, പോകുമ്പോൾ കുട്ടികൾ അവന്റെ പിന്നാലെ കൂകിക്കൂട്ടം, പ്രായംചെന്നവർ അവനെക്കണ്ടതു് ഒരു ദുശ്ശകുനമായി കരുതും, സമുദായം അവന്നു് കള്ളൻ എന്നുള്ള പേരു് എന്നന്നേയ്ക്കുമായിട്ടും. അയ്യന്റെ സമ്പാദ്യം അവന്റെ അറിവോ സമ്മതമോ കൂടാതെ എടുത്തവനെന്ന അർത്ഥത്തിൽ ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ കള്ളൻ തന്നെ. എന്നാൽ കട്ടു, അതുകൊണ്ടു് അവനെ ശിക്ഷിച്ചു, എന്നു് പറയുമ്പോൾ നിങ്ങളും ചെന്നായ്ക്കളും തമ്മിൽ യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ലെന്നു വരുന്നു. അവൻ എന്തിനാണു് കട്ടതെന്നു നിങ്ങൾ ആലോചിക്കുന്നുവോ? അവനു സഹിക്കാൻ വയ്യാത്ത വിശപ്പുവന്നപ്പോൾ, മറെറാരുത്തനു അത്രവളരെ അത്യാവശ്യമല്ലാത്ത ഒരു സാധനമാണു് അവൻ എടുത്തതു്. അതിന്നു നിങ്ങളുടെ സമുദായം അവനെ ചങ്ങലയ്ക്കുവെച്ചു. പടുകൂററൻ, അവനു കയ്യോട്ടു് കിളക്കരുതൊ?—എന്നു നിങ്ങൾ ചോദിക്കും. അവൻ പടുകൂററൻ തന്നെ; ഇരുപതു പലം കയ്യോട്ടെടുത്തു് കിളയ്ക്കുവാൻ അവൻ ഒരുക്കമായിരുന്നു. എന്നാൽ അവന്നു് സ്വന്തമായിട്ടു ഒരടി മണ്ണില്ല. വായുവിൽ തൂമ്പയിട്ടിളക്കിയാൽ വയറുനിറയുകയില്ലല്ലൊ. വല്ലവരുടെ വളപ്പിലും കിളയ്ക്കുവാനായി അവൻ പുലച്ചു വെറുംവയറുമായി പുറപ്പെടാറുണ്ടു്. ചിലപ്പോൾ ഒരു നേരത്തെ പണി കിട്ടിയെന്നുവരും. രണ്ടുരൂപാ മൂന്നണവരെ കൂലിയും കിട്ടിയേക്കും. ചിലപ്പോൾ അതും ഇല്ല. വീട്ടിൽ അഞ്ചാറു് പേരുക്കിടാങ്ങ

ളുണ്ട്, കെട്ടിയവളുണ്ട്, നല്ല ദേഹനശക്തിയുള്ള അവനും—ഈ ചില്ലറ കൊണ്ടു ചിലപ്പോൾ രണ്ടും മൂന്നും ദിവസം അവൻ ചിലവു കഴിക്കേണ്ടിവരും. റൂസ് വൽട്ടിൻെറയോ, ഹെൻറിഫോർഡിൻെറയോ, നിങ്ങളുടെ ഏററവും സുപ്രസിദ്ധനായ മറേറതെങ്കിലും ഒരു സാമ്പത്തികവിദഗ്ദ്ധൻെറയോ കയ്യിൽ 2½ അണയും കൊടുത്തു അഞ്ചെട്ടു അംഗങ്ങളുള്ള ഒരു കുഡുംബത്തെ രണ്ടു മൂന്നു നാൾ ഒന്നു പുലർത്തുവാൻ പറയൂ. അവർ അമ്പരന്നു പോകുമെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പിച്ചു പറയാം. അപ്പോൾ പിന്നെ, അത്തരം ഒരു ഘട്ടത്തിൽ, അക്ഷരജ്ഞാനമില്ലാത്ത, അപ്രസിദ്ധനായ ഒരു സാധു ചെറുപ്പക്കാരൻ പരിഭ്രമിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതമുണ്ടോ? അവന് ആകെ ഒരു സംഭ്രമമായി. അവനു ഭ്രാന്തുപിടിക്കാതിരിക്കണമെങ്കിൽ, എന്തെങ്കിലും ചെയ്യേ കഴിയൂ എന്നു തീർച്ചയായി. അപ്പോഴാണ് അടുത്ത കള്ളുഷാപ്പിൽനിന്നും ഉല്ലാസകരമായ ഒരു പാട്ട് ഉയർന്നു കേൾക്കുന്നതു്. പരമസുഖമായ ഭക്ഷണവും, താംബൂലചർവ്വണവും കഴിച്ചു, പട്ടോളിമെത്തമേൽ ചാരിയിരുന്നു, പേരുകേട്ടൊരു മധുരാംഗിയുടെ സുശിക്ഷിതവും സുമധുരവുമായ വീണാലാപം കേട്ടു വലിയ യജമാനന്മാരെപ്പോലെ ആനന്ദിക്കണമെന്നു അവൻ ആശിച്ചിട്ടില്ല; ഒന്നാംതരം ഗ്രാമഫോൺ പ്ലെയിററുകളിൽക്കൂടി മാറിസ്സ് ഷവലിയറുടേയോ എസ്സ്. ബി. സുന്ദരാംബാളുടേയൊ സംഗീതം കേട്ടു തലയാട്ടണമെന്നോ അവൻ ഒരിക്കലും ആശിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരു നിമിഷം, ഒരു നിമിഷമെങ്കിലും, ഈ ബദ്ധിമുട്ടുകളൊക്കെ മറന്നു ഉല്ലാസകരമായ ഒരു മൂളിപ്പാട്ടു പാടുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ—ആ കള്ളുഷാപ്പിൽനിന്നും ഉയർന്നുപോലെ ഉല്ലാസകരമായ ഒരു മൂളിപ്പാട്ടു പാടുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ—! അവൻ ആ ഷാപ്പിൽ കയറുന്നു. അവൻെറ അന്നത്തെ നിസ്സാരമായ സമ്പാദ്യത്തിലെ നല്ല ഒരു സംഖ്യ അവൻ അവിടെ ചിലവഴിക്കുന്നു. താന്തോന്നി, അവൻ അതിന് അനുഭവിക്കട്ടെ എന്നു നാം പറയും. എന്നാൽ അവൻ അതിൽ അപരാധിയല്ല. ലോകത്തിലെ ധനാഢ്യന്മാരാരുംതന്നെ കാട്ടാത്ത ഔദാര്യം, മനുഷ്യസമുദായം—പരിഷ്കൃതാശയമായ മനുഷ്യസമുദായം— മുഴുവൻ ഒരിക്കലും തന്നോടു കാട്ടാത്ത ആ ഔദാര്യം— തൻെറ നിതാന്തദുഃഖത്തിന് ഒരു താല്ക്കാലികശാന്തിയെങ്കിലും ഉണ്ടാക്കിത്തരൽ— ആ കള്ളുചട്ടിയിൽ കണ്ടപ്പോൾ തൻെറ സമ്പാദ്യത്തിലെ ഗണ്യമായ ഒരു ഭാഗം അവൻ അതിനായി കൊടുത്തു. അതു് അവൻെറ പേരിൽ ഒരു കുററ

മല്ല. ആണെങ്കിൽ താരതമ്യേന ഇതിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ സൌഖ്യത്തിന്നു വേണ്ടി ഇതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ചിലവഴിക്കാറുള്ള നാം ആ കള്ളുകുടിയനേക്കാൾ എത്രയോ നികൃഷ്ടരും നിന്ദ്യരുമാണ്! കുടിയിൽ ചെന്നാൽ അടിയും പിടിയും തിരുതകൃതി. അഞ്ചാറുകുട്ടികൾക്കും മററും കഞ്ഞികുടിക്കുവാനായി അവൻ എന്തു കൊണ്ടുവന്നുവെന്നു് ഒരു ചോദ്യം അവിടെ നിന്നും ഉണ്ടാവുന്നു. ആശാസ്യമായ മറുപടിയൊന്നും പറയാൻ ഇല്ലാത്ത അവൻ ശുണ്ഠിയുടെ മടിശ്ശീലയഴിച്ചു. അവൻെറ കയ്യിൻെറ മുദ്രപതിഞ്ഞ നാണയങ്ങൾ കുട്ടികളുടേയും കെട്ടിയവളുടേയും ചെകിടത്തും നെഞ്ചത്തും വീഴുകയായി. ഈ ഇല്ലാത്ത ചെറുക്കികൾ— ഈ നീചപ്പരിഷകൾ— എന്തിനാണു് ഇങ്ങിനെ കുട്ടികളെയുണ്ടാക്കുന്നതു്. ഇല്ലാത്ത പാട്ടിൽ ഇരുന്നാൽ പോരെ എന്നു നമ്മളിൽ ചിലർ ചോദിക്കാറുണ്ടു്. അതിലും വാസ്തവത്തിൽ അവൻ അത്ര കുററക്കാരനല്ല. അടിയും പിടിയും കഴിഞ്ഞു് അവൻ കിടന്നുറങ്ങുന്നു. രാത്രിയുടെ രണ്ടാം യാമത്തിൽ കള്ളിൻെറ ഊട്ടൊന്നു ഇറങ്ങുമ്പോൾ— അപ്പോഴാണു തൻെറ കുഞ്ഞുങ്ങളുടേയും കെട്ടിയവളുടേയും ദയനീയാവസ്ഥയെപ്പററി അയാൾ ഓർക്കുന്നതു്. കൂലിവേലക്കാരൻ, ദരിദ്രൻ, കള്ളുകുടിയൻ— എങ്കിലും, അയാളും തൻെറ ഭാര്യയെ സ്നേഹിക്കുന്നു. താൻ അവളെ ദ്രോഹിച്ചുവെന്നു ഓർമ്മ വരുമ്പോൾ പശ്ചാത്താപംകൊണ്ടു് അയാളുടെ ഹൃദയം എരിപൊരികൊള്ളുന്നു. അവളെ സാന്ത്വനിപ്പിക്കുവാൻ അവൻ ശ്രമിക്കുകയായി. അകലെ വൃത്തികെട്ട ഒരു കോണിൽ ഒരു പായച്ചുരുളിൽ, കമിഴ്ന്നു കിടന്നു കരയുന്ന അവളെ അവൻ സാന്ത്വനിപ്പിക്കുകയായി. വളരെ സൌന്ദര്യപ്പിണക്കത്തിന്നും, പഴിചാരച്ചിലിന്നും, മാപ്പുചോദിക്കലിന്നും ശേഷം അവൻ അവളെ സാന്ത്വനിപ്പിക്കുന്നു. ആ സുമുഹൂർത്തത്തെ എങ്ങിനെയാണു് അവർ ആഘോഷിക്കുക. വിദ്യാസമ്പന്നനും, വിത്തവാനുമായ ഒരു ഭാഗ്യവാൻ ഇത്തരം ഒരു സന്ദർഭത്തെ പലപ്രകാരത്തിലും ആഘോഷിക്കുമായിരിക്കാം. എന്നാൽ നിരക്ഷരകുക്ഷികളും, നിതാന്തദരിദ്രരുമായ ആ യുവതീയുവാക്കന്മാർക്കു് ഒരുവിധത്തിൽ മാത്രമേ അതിനെ ആഘോഷിക്കുവാൻ അറിവും കഴിവും ഉള്ളു. ആ വിധത്തിൽ അവർ അതിനെ ആഘോഷിക്കുന്നു. ഭവിഷ്യത്തുക്കളെപ്പററി അവർ ആലോചിക്കുന്നതേയില്ല. കാരണം, ആ നിമിഷം അത്ര പൂർണ്ണവും, അത്ര സുന്ദരവുമായിരുന്നല്ലോ. ഇതുപോലെ

ത്തന്നെ പിറ്റെന്നാളും . . . . . പിറ്റെന്നാളും . . . . . പിറ്റെന്നാളും . . . . . അങ്ങിനെ ഒരിക്കൽ നാലു ദിവസം കഴിച്ചു അവനു ഒന്നും കിട്ടാതാവുന്നു - കള്ളു കുടിക്കാൻ കൂടിയില്ല! എന്തു വേണ്ടുവെന്നറിയാതെ, തലതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു് അനവധി ദൂരം അവൻ നടന്നു. പെട്ടെന്നൊന്നു തല ഉയർത്തിയപ്പോഴാണ് അവൻ വലിയ ഒരു വയ്ക്കോൽത്തുറ കാണുന്നതു്. ഏതോ ഒരു ധനാഢ്യന്റെ പശുക്കൾക്കു തിന്നുവാൻ കുന്നുകൂട്ടി വെച്ചിരിക്കുന്നതാണതു്. അതിൽ നിന്നും നാലു കന്നു വയ്ക്കോലെടുത്തു വിറ്റാൽ അന്നെങ്കിലും തന്റെ കുട്ടികൾ കുറേശ്ശ കഞ്ഞി കുടിക്കും. കുറച്ചു് എടുത്താലെന്താണ്; അവൻ തന്നോടുതന്നെ ചോദിച്ചു. വളരെ നേരം മനസ്സാക്ഷിയുമായി വാദപ്രതിവാദം ചെയ്തതിനുശേഷം വേണ്ടെന്നുതന്നെ തീർച്ചയാക്കി അവൻ തിരിഞ്ഞതാണ്. അപ്പോഴാണ് ആ കൊഴുത്തുതടിച്ച പശുക്കൾ സാവകാശം അയവിറക്കുന്നതു് അവൻ കാണുന്നതു്. തന്റെ കൊച്ചോമനകൾ വയറു പൊരിഞ്ഞു നിലവിളിക്കുന്ന ആ ചിത്രം അപ്പോൾതന്നെ അവന്റെ മനോമുകുരത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചു. പിന്നീടു് അവൻ മുമ്പും പിമ്പും നോക്കിയില്ല. നാലു കന്നു വൈക്കോൽ എടുത്തു--അതെ, കട്ടു--വിറ്റു. അന്നു തന്റെ മക്കൾക്കു കഞ്ഞി വെച്ചുകൊടുത്തു. തന്റെ സൌഭാഗ്യവതികളായ പശുക്കൾക്കു കൊടുക്കുവാൻ വെച്ചിരുന്ന വൈക്കോൽ എടുത്തു് അവന്റെ പട്ടിണിപ്പരിഷകളായ പിള്ളക്കു കഞ്ഞി കൊടുക്കുവാൻ ഉപയോഗിക്കത്തക്ക ധാർഷ്ട്യമുണ്ടായ ആ ചെറുപ്പക്കാരനെ, ആ കള്ളനെ, ആ ദ്രോഹിയെ, ആ പരമവഞ്ചകനെ സമുദായം വിലങ്ങുവെച്ചു--നീതിന്യായത്തിൽ പരമനിഷ്ഠയുള്ള മനുഷ്യസമുദായം!

അവന്റെ മൂത്ത മകളാണ് ആ പെൺകുട്ടി. പത്തുപതിനഞ്ചുവയസ്സേ ആയുള്ളു, ആ പെണ്ണു് അപ്പോഴേക്കും ഒരു മൊരച്ച തേവിടിശ്ശിയായി എന്നു നിങ്ങൾ പറയുന്നു. സദാചാരനിഷ്ഠമായ സമുദായം അവളുടെ മുഖത്തു കാർപ്പിച്ചു തുപ്പുന്നു. എന്നാൽ അവൾ എന്തിനാണ് ഒരു വ്യഭിചാരിണിയായതെന്നു നിങ്ങൾ ആലോചിക്കാറുണ്ടോ? വെണ്ണയും പാലും വൻകാർണിസും ഭക്ഷിച്ചു, ദുർമ്മേദസ്സ് വർദ്ധിച്ചു, പൌഡറിട്ടു നടക്കുന്ന നമ്മുടെ ചില സാരിക്കാരി സഹോദരികൾക്കു ബൈയിസർ കോട്ടും, പൊടിമീശയും, Gold Flake സിഗററുമായിവരുന്ന ചില കാമ

നക്കുട്ടന്മാരെ കാണുമ്പോൾ ഉണ്ടാവാറുള്ള ഒരു വികാരത്താൽ പ്രചോദിതയായിട്ടല്ല അവൾ വ്യഭിചരിച്ചതു്. അച്ഛൻ കാരാഗൃഹത്തിൽ, അമ്മ പക്ഷവാതം പിടിച്ചു പായച്ചുരുളിൽ. നാലഞ്ചു കൊച്ചുകുട്ടികളുടെ അച്ഛനും അമ്മയും അവൾ തന്നെയാവേണ്ടിവന്നു. അവരെ എങ്ങിനെയാണ് അവൾ വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരിക? ആദ്യമാദ്യം അയൽവക്കത്തു ചില കൂലിപ്പണിക്കു പോയി. എന്നാൽ അധികകാലം അതും സാധിച്ചില്ല. മനുഷ്യസമുദായത്തേക്കാൾ സമഭാവന കൂടിയ താരുണ്യം ധനവാന്റെ പുത്രിയുടെ മേൽ എന്നപോലെ കൂലിക്കാരന്റെ മകളുടെ മേലും നൂതനങ്ങളും ആകർഷകങ്ങളുമായ ചില ആഭരണങ്ങളണിയിക്കുന്നു. അതോടെ ചില കാമകിങ്കരന്മാർ അവളെ വളയുകയായി. ചിലപ്പോൾ സമുദായത്തിന്റെ നായകനായ അവളുടെ യജമാനനായിരിക്കും, ചിലപ്പോൾ യജമാനന്റെ പുത്രനായിരിക്കും, ചിലപ്പോൾ യജമാനന്റെ വിത്രപിയായ പുത്രിയുടെ ഭർത്താവായിരിക്കും, ചിലപ്പോൾ എല്ലാവരും കൂടി എന്നും വരാം—അവളെ വളയുകയായി. ശീലാവതിയുടേയും സീതയുടേയും കഥയൊന്നും അവൾ വായിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും തന്റെ സ്ത്രീത്വത്തെ അങ്ങിനെ അങ്ങു് വില്ക്കുവാൻ അവൾ ഒരുങ്ങിയില്ല. ഫലം, അവൾക്കു അവിടേനിന്നും പോരേണ്ടിവന്നു. കാരണം? "പെണ്ണ് തേവിടിശ്ശിയാണ്" എന്നു യജമാനൻ പറയും. 'ഭേദപ്പെട്ട' നാലുപടി അവൾ കയറി ഇറങ്ങി. നാലുദിക്കിൽനിന്നും ഫലം ഒരുപോലെ. വ്യഭിചരിക്കാതെതന്നെ അവൾ വ്യഭിചാരിണിയായി! കുളിക്കാതെതന്നെ ഈറൻ ചുമക്കേണ്ടി വന്നു! കുടുംബം പട്ടിണിയും. ഒന്നിലൊ താനും കുടുംബവും പട്ടിണികിടന്നു ചാവുക, അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ ഉയർന്നുയർന്നു വരുന്ന അവയവങ്ങൾ അരിഞ്ഞരിഞ്ഞു കളയുക, അല്ലെങ്കിൽ—അതേ, ഒടുവിൽ അവൾ വ്യഭിചരിച്ചു! മുറുക്കി ചുമപ്പിച്ചു്, ആ ജനാലയുടെ ഇടയിൽകൂടി കണ്ണിട്ടു വെട്ടിച്ചും, ദേഹം തുളുമ്പിച്ചും നില്ക്കുന്ന ആ പെണ്ണ് ഒരു ഒന്നാംതരം തേവിടിശ്ശിയായി. നിങ്ങൾ അവളെ പഴിക്കുന്നു; നിങ്ങളിൽ അല്പം ഭേദപ്പെട്ടവർ ആരും അവളെ സമീപിക്കുകയില്ല--പകൽ തീർച്ചയായിട്ടും! വ്യഭിചാരം ചീത്തതന്നെ; എന്നാൽ അവൾ വ്യഭിചാരിണിയായതിൽ മുഴുവൻ കുററവും അവളുടേതാണൊ? നിങ്ങൾ ഒന്നു് ആലോചിച്ചു നോക്കു. നിങ്ങൾക്കും എനിക്കും അതിൽ ഒരു പങ്കില്ലേ? ഭാഗ്യംകെട്ട ആ പെണ്ണിന്റെ മേൽ ശിക്ഷ കല്പിക്കാനിരിക്കാതെ, നമ്മുടെ മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ കൈ അവൾക്കു് നീട്ടിക്കൊ

ടുത്തു് അവളേയും ഉയൎത്തി അവളേയും സമുദായത്തിൽ ഒരംഗം ആക്കുവാൻ നമുക്കു് ഒരു കടമ, ഒരു കൎത്തവ്യം ഇല്ലെ? തെററിദ്ധരിക്കരുതെ. വിയ്യൂർ ജയിലിൽ കല്ലുചിടിക്കുന്ന എല്ലാ കള്ളന്മാൎക്കുംവേണ്ടി, അമരാവതി തെരുവിൽ സെൻററപ്പൂശി നില്ക്കുന്ന എല്ലാ വ്യഭിചാരിണികൾക്കും വേണ്ടി വാദിക്കുകയല്ല ഞാൻ ചെയ്യുന്നതു്. നമ്മുടെ മതത്തിൻേറയും സമുദായത്തിൻേയും നിയമങ്ങളെ കഴിയുന്നതും മനുഷ്യോചിതങ്ങളാക്കണമെന്നേ ഞാൻ പറയുന്നുള്ളു. ഇന്നവ പലതും മൃഗീയങ്ങളും പൈശാചികങ്ങളുമത്രെ. കൎക്കശതയല്ലാ മഹാമനസ്കതയാണു് മനുഷ്യത്വം. ശിക്ഷയല്ല, മാപ്പു കൊടുക്കലാണു് മനുഷ്യത്വം. ദൈവത്തിനു വേണ്ടി എന്തും ത്യജിക്കുവാൻ, മരിക്കുവാൻകൂടി സന്നദ്ധരായ പലരും ഇന്നു നമ്മുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടു്., അവരോടു് മനുഷ്യനുവേണ്ടി മനുഷ്യരായ് ജീവിക്കുക എന്നു മാത്രമെ ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നുള്ളു. സമുദായദുൎഗ്ഗത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ കഠിനങ്ങളായ നിയമങ്ങളുടെ പീരങ്കികളും കൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന സഹോദരീസഹോദരങ്ങളെ, മാപ്പുകൊടുക്കുവാൻ പഠിച്ചു മനുഷ്യത്വത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യത്തെ നിങ്ങൾ വിശദമാക്കിയാലും.

ആദിമമനുഷ്യരുടെ സംസ്കാരവും പരിഷ്കാരവും.

(മുല്ലോത്ത് വി. നാരായണമേനോൻ.)

ചരിത്രാതീതകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന ആദിമമനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിനും ഒരു സംസ്കാരമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു പറയുന്നതുതന്നെ അർത്ഥരഹിതമാണെന്നോ തെററാണെന്നോ പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ ഇന്നത്തെ ജനതതിക്കു തോന്നിയേക്കാം. പരിഷ്കാരമെന്നതു് അധുനാതനകാലത്തെ ജനതതിയിൽമാത്രം പ്രസ്പഷ്ടമായിരിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക ഗുണവിശേഷമാണെന്നും ആദിമമനുഷ്യർ സംസ്കൃതരായിരുന്നുവെന്നു പറയുന്നതുതന്നെ ആ പദത്തെ തെററായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയാണെന്നും ഒരുപക്ഷെ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. അപരിഷ്കൃതവും അജ്ഞാനതമിസ്രസങ്കലിതവും ആയിരുന്ന അവരുടെ ജീവിതരീതിയും നടവടിക്രമവും നമ്മുടെ അവജ്ഞയോടുകൂടിയ അനുകമ്പക്കു് വിഷയമായിരിക്കുന്നതല്ലാതെ നമ്മുടെ ജീവിതരീതിയോടു് ഒരു വിധത്തിലും താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നും ശാസ്ത്രീയമായ പുരോഗമനവും ജീവിത തത്വപാടവവും മൂലം രാഷ്ട്രീയവും സാമുദായികവുമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അധിഗമനവും വിശാലമനസ്കരായി തീർന്നിട്ടുള്ള നാം അവരെക്കാൾ എത്രയോ മേലെപ്പടിയിലാണു വർത്തിക്കുന്നതെന്നും ആണ് സാമാന്യമായി വിചാരിച്ചുപോരുന്നതു്. എന്നാൽ പക്ഷപാതരാഹിത്യത്തോടെ നാം ആന്തരമായി ചിന്തിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ നമുക്കു മനസ്സിലാവുന്നതാണ് ആ ആദിമമനുഷ്യക്കും ഒരു പരിഷ്കാരവും സംസ്കാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു് മാത്രമല്ല, അവരുടെ അന്നത്തെ ചില സിദ്ധാന്തങ്ങളും തത്വങ്ങളുമെല്ലാം അനവധികാലം കഴിഞ്ഞിട്ടുപോലും ഇന്നും നവീനമായിത്തന്നെ വർത്തിക്കുന്നതായി നമുക്കു വീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. ആ ആദിമമനുഷ്യക്കു അനന്യസാധാരണമായ കായശക്തിയും അതിന്നനുസരണമായ ബുദ്ധിശക്തിയും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, തന്നെപ്പററിയും തൻെറ പരിസരത്തെപ്പററിയും അവന്നുണ്ടായിരുന്ന അറിവും പരിചയവും, ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ പുരോഗാമിത്വം സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും പരിഷ്കാരത്തിൽ ഉയർന്ന നിലയിൽ വർത്തിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തെ ചില ജനതതിക്കുള്ള വിജ്ഞാന

---

* ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നു ആശയാനുവാദം.

ത്തോടൊപ്പംതന്നെ ഫലത്തിലും ബലത്തിലും വർത്തിക്കുന്നുവെന്നു വ്യക്തമായി കാണാം. തൻെറ വിശ്വാസത്തിന്നും വിജ്ഞാനത്തിന്നും അനുസരണമായ വിധത്തിൽ കാൎയ്യങ്ങളെ ചിന്തിച്ചു രീൎച്ചപ്പെടുത്തുന്ന കാൎയ്യത്തിൽ ഇന്നത്തെ പരിഷ്കൃതജനതതിയും അന്നത്തെ ജനങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യത്യാസലവംപോലുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു തന്നെയല്ല, ആ ആദിമമനുഷ്യൎക്കുണ്ടായിരുന്ന ആശകളും ആശയങ്ങളും ആശങ്കകളുമെല്ലാം ഇന്നത്തെ സംസ്കൃതചിത്തരായ ജനതതിയിലും വലിയ വ്യത്യാസം കൂടാതെ വർത്തിക്കുന്നതായും കാണാം. പണ്ടുണ്ടായിരുന്നതിനേക്കാൾ മാന്യമായ ഒരു പദവി ലബ്ധമായെന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം ആദിമമനുഷ്യരേക്കാൾ വളരെ കേമമായ മാതിരിയിൽ കാൎയ്യങ്ങളെ വിവേചനം ചെയ്യുവാനുള്ള കൂർമ്മബുദ്ധി ഇന്നത്തെ മനുഷ്യരിൽ പെട്ടെന്നു പരക്കെ പ്രകടിതമാകുമെന്നു കണ്ണടച്ചു വിചാരിപ്പാൻ ന്യായവുമില്ല. എന്നാൽ ഇന്നത്തെ പരിഷ്കാരത്തിൻെറയും മാറ്റം ഫലമായി ആ ആദിമമനുഷ്യരുടെ അനേകകാലത്തെ ചിന്തകളുടെ സന്താനമായി നമുക്കു ലഭ്യമായിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളെ എളുപ്പത്തിലും വേഗത്തിലും സമ്പാദിക്കാൻ സാദ്ധ്യമായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത മാത്രമേ നമുക്കു അഭിമാനാൎഹമായിത്തീരുന്നതുള്ളു. ആദിമമനുഷ്യൎക്കു് ഇന്നത്തെ സൌകൎയ്യങ്ങളൊന്നും ലഭ്യമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ അവർ സ്വതന്ത്രമായും സ്വാശ്രയശക്തിയെ മാത്രം അവലംബമാക്കിയും ലോകതത്വങ്ങളെ ആരായുവാനും പഠിക്കുവാനും തുടങ്ങുകയും തൽഫലമായി പരിഷ്കൃതരായി പരിണമിക്കയും സ്വകീയമായ ഒരു സംസ്കാരത്തെ സ്ഥാപിക്കയും ചെയ്തു. ശാസ്ത്രീയമായും യാന്ത്രികമായും ഉള്ള ഇന്നത്തെ പരിഷ്കാരത്തോടു് ആ പരിഷ്കാരം താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ പററിയതല്ലെന്നു വാദിക്കുന്നവരോടു് പറയുവാനുള്ളതു് ആ പരിഷ്കാരം ഒതുങ്ങിയ രീതിയിലുള്ളതും എന്നാൽ ഹൃദയവികാസത്തിൻെറ ഫലമായി മാത്രം വിനിർഗ്ഗളിച്ചവയാകയാൽ ഉൽകൃഷ്ടവും ആയിരുന്നതിന്നും പൂൎവമെ ചരിത്രാതീതകാലത്തു് ജീവിച്ചിരുന്ന ആദിമമനുഷ്യരുടെ ആവശ്യത്തിന്നും അന്തരംഗശുദ്ധിക്കും പരിസരത്തിന്നും വളരെ അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ ഉള്ളതായിരുന്നു എന്നും ആണു്.

ലൌകികമെന്നും ആമുഷ്മികമെന്നും ഉള്ള വ്യത്യാസം ആ ആദിമമനുഷ്യരിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവരുടെ അക്ഷിക്കു ലക്ഷീഭവിച്ചിരുന്ന സകല വസ്തുക്കളേയും സജീവങ്ങളും സചൈതന്യങ്ങളുമായിട്ടാണു് അ

വർ ഗണിച്ചിരുന്നതു്. ആ വസ്തുക്കളിൽ ചിലവ സൽഗുണങ്ങളോടു കൂടിയവയും ചിലവ ദുർഗ്ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയവയുമായിരുന്നുവെന്നു കരുതുകയും സൽഗുണങ്ങളോടു് കൂടിയവയെ പൂജിക്കയും ദുർഗ്ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയവയെ ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ ക്രമീകരണനിയമത്തെ സംബന്ധിച്ച സമ്യക്കായ ഒരു വിജ്ഞാനം അവരുടെ ഇടയിൽ രൂഢമൂലമായിരുന്നില്ല. ലോകം സജീവമായ വസ്തുവെന്നല്ലാതെ പ്രകൃതിനിയാമക തത്വങ്ങളാൽ നിയന്ത്രിതമായി വർത്തിക്കുന്ന ഒരു യൂഥമായി അവർ പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ല. തന്റെ പ്രവൃത്തിക്കു് സഹായമായൊ വിഘാതം വരുത്തുകവണ്ണമോ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചില ശക്തികളാൽ ചുററപ്പെട്ടാണു് താൻ വർത്തിക്കുന്നതെന്നായിരുന്നു അവൻ വിചാരിച്ചുപോന്നിരുന്നതു്. തരുക്കളും സരിത്തും എന്നുവേണ്ടാ, പുല്ലുപുഷ്പലതാദികളും ഇവരുടെ ദൃഷ്ട്യാ സജീവങ്ങളും സചേതനങ്ങളുമായിരുന്നു. വനത്തിൽക്കൂടിയൊ മററാ ചരിക്കുമ്പോൾ യാദൃച്ഛികമായി തന്റെ കാൽ ഒരു കല്ലിന്മേലൊ മറോ മുട്ടിയാൽ അവൻ ആ കല്ലിനെ തട്ടിവീഴാതെ തിരിഞ്ഞുനിന്നു ഭയഭക്ത്യാദരങ്ങളോടെ വിചാരിക്കുകയായി, കല്ലിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ദേവതാംശം തന്നോടു് എന്തോ കാരണവശാൽ കുപിതനായിരിക്കുകയാണെന്നു്. ഉടനെ അവൻ വഴിപോലെ ആ ശിലാഖണ്ഡത്തെ ആരാധിച്ചതിനു ശേഷം അതു തന്നോടു സംതൃപ്തനായെന്നു കരുതി തിരിക്കയായ് തന്റെ വഴിക്കു്. തനിക്കു കടക്കേണ്ടുന്ന ഒരു സരിത്തു് പ്രവർദ്ധമായിക്കണ്ടാൽ ആ നദീദേവത തന്റെ പ്രവൃത്തിക്കു വിചരിതമാണെന്നു കരുതി അവൻ നദി കടക്കാതിരിക്കയോ അല്ലാത്തപക്ഷം നദി പഴയപടിയായി ത്തീരുന്നതുവരെ ക്ഷമയോടെ കാത്തുനിൽക്കയോ ചെയ്യും. അവിചാരിതമോ അസംഭവ്യമോ ആയ രീതിയിൽ എന്തെങ്കിലും കണ്ടാൽ അകാരണമായുള്ള ആ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ കാരണഭൂതൻ ഒരു ദേവതയാണെന്നു് അവൻ തീരുമാനം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ദേവതാംശങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞ ഒരു ലോകത്തിൽ അവൻ വർത്തിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു; അവയെ അനുദിനം പൂജിച്ചു സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതു് അവന്റെ നിത്യകർമ്മങ്ങളിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്തതായി കരുതുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇപ്രകാരം പ്രകൃതിയെ സചേതനവും ബലവത്തരങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വിഷയീഭൂതവുമായ ശക്തികളുടെ സംഹതിയാണെന്നു കരുതിയായിരുന്നു അവൻ വസിച്ചിരുന്നതു്.

മേൽപറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള പ്രവൎത്തനങ്ങളുടെ ഫലമായിതന്നെയാണു സുഷുപ്തി, സ്വപ്നം എന്നീ അവസ്ഥകൾ ഉണ്ടാകുന്നതെന്നായിരുന്നു അവൻെറ വിചാരം. സുഷുപ്തിസമയം ആത്മാവു് അതിൻെറ ഉപാധിയായ ദേഹത്തിൽനിന്നു വേർപെട്ടു ഇഷ്ടംപോലെ അതേവിധത്തിലുള്ള തൻെറ കൂട്ടുകാരോടൊന്നിച്ചു വിഹരിക്കയും മററും ചെയ്യുന്നു എന്നായിരുന്നു അവരുടെ ഇടയിലുണ്ടായിരുന്ന വിശ്വാസം. ദിവംഗതരായ പൂൎവ്വീകന്മാരോടു വൎത്തമാനം പറയുവാനും അത്തരുണത്തിൽ ആ ജീവാത്മാക്കൾക്കു സാധിക്കുമത്രെ. തൻെറ പരിചയപരിധിയിൽപെട്ട പ്രവൎത്തനങ്ങളിൽവെച്ചു സ്വപ്നത്തെ അവൻ അത്ഭുതത്തോടും എന്നാൽ സ്വല്പം ആശങ്കയോടുംകൂടി വീക്ഷിച്ചിരുന്നു. 'സ്വപ്നം ചിലക്കു ചിലകാലമൊക്കു'ന്നതുകൊണ്ടു് അതിലെന്തോ ചില ശക്തികൾ അന്തൎലീനമായിട്ടുണ്ടെന്നും അവൻ ബലമായി കരുതിവന്നു. മാത്രമല്ല വിശേഷവിധിയായ ചില അനുഭവങ്ങൾ സ്വപ്നംവഴി അവനു ചിലപ്പോൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടുമിരുന്നുവത്രെ. അങ്ങിനെ വന്നപ്പോൾ സ്തൂലദേഹത്തിൽനിന്നും വിഭിന്നമായ ഒന്നാണു് ആത്മാവു് എന്നുള്ള ബോധം ക്രമേണ അവനിൽ അങ്കുരിക്കയും ചെയ്തു. എന്നാലും ആത്മാവു് എന്നു പറയുന്നതിനു് ഒരു നിശ്ചിത പരിധിയോ മറെറാ ഒന്നും ഇല്ലെന്നിരിക്കിലും അതും ഒരു സത്തമാത്രമാണെന്നും അല്ലാതെ തീരെ അഭൌതികമായ ഒരു ശക്തിമാത്രമല്ലെന്നുമായിരുന്നു അവൻ വിചാരിച്ചിരുന്നതു്. ചില അപരിഷ്കൃതജാതിക്കാർ വിചാരിച്ചിരുന്നു ദേഹത്തെ അതിജീവിക്കയില്ല, ആത്മാവു് എന്നു്. മററു ചിലർ ആത്മാവിനു മരണം എന്നൊരവസ്ഥയില്ലെന്നു സിദ്ധാന്തിച്ചു. എന്നാൽ അവരുടെ അന്നത്തെ അഭിപ്രായപ്രകാരം അതു് സ്തൂലദേഹത്തിൻെറ പ്രതിച്ഛായ പോലുള്ള ഒരു വസ്തുമാത്രമായിരുന്നു. ഓരോരോ വൎഗ്ഗക്കാർ ആത്മാവിൻെറ സ്വരൂപവും പ്രവൃത്തിയും മററും ഇന്നിന്നതാണെന്നു് ഓരോരോ തരത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരുന്നു. അതിൻെറ ശരിയായ അവസ്ഥയെപ്പററിയുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു് ഇന്നുപോലും ഐകരൂപ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെന്നു വരുമ്പോൾ ആദിമമനുഷ്യരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ അഗണ്യകോടിയിൽ തള്ളിക്കളയാവതല്ലല്ലോ. 'കൌലി' എന്ന മഹാൻ തൻെറ 'ആത്മാവിനെപ്പററിയുള്ള അറിവു്' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഒരിടത്തു പറയുന്നു 'അതു എളുപ്പത്തിൽ വരുന്നതും അതുപോലെതന്നെ പോകുന്നതും പിടിക്കു

വാനോ ഒരു ദിക്കിൽ നിറുത്തുവാനൊ സാധിക്കാത്തതും അനുനിമിഷം ത്വരയാ ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ ഒരു മഹസ്സാകുന്നു' എന്നു്.

ആ ആദിമമനുഷ്യരുടെ ആചാരങ്ങളും നിയമങ്ങളുമെല്ലാം ചില പ്രത്യേക വിധത്തിൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ചില വസ്തുക്കളെ പാവനമായി കരുതുകയും അവയെ യാതൊരു വിധത്തിലും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ പാടില്ലെന്നു വിചാരിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ചില പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതും തീരെ നിഷിദ്ധമായി കരുതിയിരുന്നു അവർ. ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കെതിരായി പ്രവൎത്തിക്കുന്നതു് തനിക്കും തന്റെ വംശത്തിനുപോലും ആപത്തുണ്ടാക്കുന്നതായി കരുതിയിരുന്നു. ഇപ്രകാരം ചില നിബ്ബന്ധങ്ങളാലും നിയന്ത്രണങ്ങളാലും ആ ആദിമമനുഷ്യരുടെ ജീവിതചൎയ്യ ക്രമീകരിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടാണു് ഇങ്ങിനെ ചില വസ്തുക്കളെ അകററിനിറുത്തുവാനുള്ള കാരണമെന്നു് ആരായുന്നതു രസകരമാണു്. ഇങ്ങിനെ അകററിനിറുത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വസ്തുക്കളിൽ അജ്ഞാതമായ ചില ശക്തികൾ ലീനമായിരുന്നു എന്നു് അവർ കരുതിപ്പോന്നു. അതിനു വിപരീതമായി പ്രവൎത്തിക്കുന്നതു് ആ ശക്തികളുടെ കോപത്തിനും അതു ഹേതുവായി ആപത്തിനും കാരണമായിത്തീരുമത്രെ. ആ ആന്തരശക്തികളുടെ മട്ടും മാതിരിയും എന്തെന്നും എത്ര മാത്രമുണ്ടെന്നും അവൎക്കു് അറിയാമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും അവ അതീവ ബലിഷ്ഠങ്ങളാണെന്നു തന്നെയായിരുന്നു അവരുടെ കരുതൽ. നമ്മുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും നിലവിലിരിക്കുന്ന ചില നടപടികളുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം അവരുടെ ആ ചിന്തയുടെ അനന്തരഫലമാണെന്നും ആരായുന്നവൎക്കു കാണാം.

മന്ത്രവാദത്തിലും അതിന്റെ സാദ്ധ്യശക്തിയിലും അവൎക്കു് അനല്പമായ വിശ്വാസവും ബഹുമാനവുമുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ ചുററുപാടും പരിലസിച്ചിരുന്ന അജ്ഞാതമായ ശക്തികളെ സ്വവശഗതമാക്കുവാനും മററുമുള്ള ഒരു എൎപ്പാടായിരുന്നുവത്രെ ഇതു്. പ്രകൃതിയിലെ ചില നിലീനശക്തികളുടെ പരിവൎത്തനം നിമിത്തം ഉൽഭൂതമാകുന്ന ചില പ്രവൎത്തനങ്ങളെ ചില പ്രത്യേക വിധത്തിലുള്ള മന്ത്രോച്ചാരണാദി വിധികൾകൊണ്ടും ചില കൎമ്മങ്ങൾകൊണ്ടും മററും കീഴടക്കാമെന്നു അവർ ബലമായി വിശ്വസിച്ചുമിരുന്നു.

സുഖക്കേടുകളും മററും ചില ദുർഭൂതാവേശത്താൽ ഉണ്ടാകുന്നതായി അവർ ഗണിച്ചിരുന്നതിനാൽ അവയെ ഭേദമാക്കുവാനും ഏവം

വിധമുള്ള മാന്ത്രികകർമ്മങ്ങളായിരുന്നു ഭൂരിപക്ഷവും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. കൃഷിപ്പിഴവു വരാതിരിപ്പാനും സമരവേളയിൽ വിജയം കരഗതമാകാനും മഴ പെയ്യിക്കാനും മററും മന്ത്രവാദംമൂലം സാധിക്കുമെന്നു് അവർ കരുതിയിരുന്നു. ക്രമേണ ദേവതകളെ പ്രീതിപ്പെടുത്തുന്നതിനും പൂജിക്കുന്നതിനും മന്ത്രവാദ വിധികൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി വന്നതോടുകൂടി ആ ചടങ്ങുകൾക്കു സ്വല്പം ഒരു ഔൽകൃഷ്ടൃവും ആദ്ധ്യാത്മികത്വവും വന്നു കൂടി. അതോടൊപ്പം അവരുടെ ഇടയിൽ മതപരമായ ഒരു ഭയം അങ്കുരിച്ചു. ദൈവത്തെപ്പററിയോ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗുണഗണങ്ങളെപ്പററിയോ ദൈവവിശ്വാസത്തിൻെറ ആദ്ധ്യാത്മിക നിലയെപ്പററിയോ സമഷ്ടിയായ ഒരു ജ്ഞാനം അവർക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല; എന്നാൽ അമാനുഷിക ശക്തിയോടുകൂടിയ ഒരു ചേതന ലോകഭരണവിഷയത്തിൽ ബദ്ധകച്ഛകചനായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നും സാന്മാർഗ്ഗികപഥത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിച്ചു നടക്കുന്ന വ്യക്തികളെ ആ ശക്തി ശിക്ഷിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നും അവർ ധരിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ യഥാർത്ഥമായ ഭക്തി — ഈശപ്രേമത്തിൻെറ പരമകാഷ്ഠയാകുന്ന അവസ്ഥ — ആ ആദിമമനുഷ്യരുടെ ഇടയിൽ സമ്യക്കായി പരിലസിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു പറയാം.

ചരിത്രാതീതകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന ആ മനുഷ്യർ സ്വകുലത്തിൻേറയോ വർഗ്ഗത്തിൻേറയോ നടപടികളും ആചാരാദികളുമാകുന്ന നിയമാവലികളാൽ ബലമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു സമുദായജീവിയായിരുന്നു. ഒരു കുലത്തിൻെറ നായകൻ — പിതാവു് — സ്വകുലത്തിലെ സകല കാര്യങ്ങളും സ്വേച്ഛാനുസരണം അനവരതം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, അവൻെറ പ്രവൃത്തിയുടെ ഗുണാഗുണങ്ങളെപ്പററി യാതൊന്നും തന്നെ പറവാൻ ആർക്കും അണുപോലും അധികാരാവകാശങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻെറ ഒരു സാധാരണ വാക്കുപോലും രാജശാസനയെന്നപോലെ ഭയഭക്തിവിശ്വാസബഹുമാനാദികളോടുകൂടി അനുസരിച്ചു നടക്കുവാൻ മററുള്ളവർ സർവ്വഥാ നിർബ്ബന്ധിതരും തയ്യാറുള്ളവരും ആയിരുന്നു. ഈ തലവനോടു മററുള്ളവർക്കുണ്ടായിരുന്ന ഭക്ത്യാദരങ്ങൾ വളരെ ശക്തിയോടുകൂടിയതായിരുന്നതിനാൽ അയാളുടെ മരണശേഷംപോലും അയാളുടെ ശക്തി ആ കുലത്തിൽ കുടികൊണ്ടിരുന്നുവെന്നു മററുള്ളവർ വിചാരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ക്രമേണ ആ ശക്തിയെ — ആത്മാവിനെ — സ്വകുലരക്ഷണത്തിനു് ഉപയുക്തമാ

യി പരിഗണിക്കയും കല്പിക്കയും ചില അവസരങ്ങളിൽ ചില പ്രത്യേക കാൎയ്യങ്ങൾക്കായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവിനെ പൂജിച്ചു സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുപോന്നു. ഇപ്രകാരം ഭയസമ്മിളിതമായ ഒരു ആത്മീകത്വം അവരുടെ ഇടയിൽ ഉദിച്ചുയരുകയും ക്രമേണ തങ്ങളെ രക്ഷിക്കാനും തങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികൾക്കു പിന്താങ്ങിനും ആയി പൈതൃകശക്തികളുടെ സാന്നിദ്ധ്യം എത്രയും ഉപയോഗപ്രദമാകുമെന്നു അവർ കരുതിപ്പോരുകയും ചെയ്തു. പല രാജ്യങ്ങളിലും ഇന്നുപോലും കണ്ടുവരുന്ന പൂൎവ്വീകന്മാരെ ആരാധിക്കുന്ന ഏൎപ്പാടിന്റെ അടിസ്ഥാനം ഇതുതന്നെയെന്നുള്ളതിനു രണ്ടുപക്ഷമില്ല.

ഇങ്ങിനെ നാം പരിശോധിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ആ ആദിമമനുഷ്യൎക്കും സ്വകീയവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒരു പരിഷ്കാരവും സംസ്കാരവും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു വിശദമാകുന്നതാണ്. കാലത്തിന്നനുസരിച്ചു പുരോഗാമിത്വം അവൎക്കുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു കരുതുന്നതു ശരിയല്ല. അക്കാലത്തെ സ്ഥിതിഗതികളേയും അനുക്രമം അവൎക്കു തരണംചെയ്യേണ്ടിയിരുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകളേയും എല്ലാംകൂടി നോക്കുമ്പോൾ അവൎക്കുണ്ടായിരുന്ന ആശകളും ആശയങ്ങളും വിജ്ഞാനങ്ങളുമെല്ലാം അവരുടെ നിലക്കും പരിസരത്തിനും കവിഞ്ഞതായിരുന്നുവെന്നുതന്നെ പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. സുഖസൌകൎയ്യങ്ങളെ വൎദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ചില ഉപകരണങ്ങളുടെ അഭാവം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടായിരുന്ന കുറവല്ലാതെ മററു സകല വിധത്തിലും ആ ആദിമമനുഷ്യർ തികഞ്ഞ പരിഷ്കാരികൾ തന്നെയായിരുന്നു.

ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായി.

—എം. എൻ.

എന്തെങ്കിലും ഒരു ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ മതിയായിരുന്നു. പക്ഷേ തൊണ്ട വരണ്ടു, ഹൃദയം പിടച്ചു, കൈകാലുകൾ കുഴഞ്ഞു. ഞാനവിടെ നിന്നും പറന്നു സോഫായിൽ ചെന്നു വീണു. ഞാനിതു വല്ലതും ആലോചിച്ചിരുന്നുവോ അന്ന്! ഞങ്ങൾ പത്തുപതിനാറു വയസ്സുമാത്രം പ്രായമുള്ള കുട്ടികളായിരുന്നപ്പോൾ എനിയ്ക്ക് എല്ലാം ഒരു കളി മാത്രമായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ കുച്ചുനേരത്തെ ചിരിയ്ക്കുവേണ്ടി എന്തും പറയാൻ മടിയ്ക്കാറില്ല. ഞാനതിൽ കുറച്ചു വിരുതും സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. എന്റെ താമസം അവിടുത്തെ പ്രധാന ക്ഷേത്രത്തിനു തൊട്ടു തെക്കുപുറത്തുള്ള ഒരു മാളികയിലായിരുന്നു. ഞാനതാണ് വാടകയ്ക്ക് എടുത്തിരുന്നതു്. അവിടെ ഇരുന്നാൽ അന്നന്ന് അവിടെ കുളിച്ചു തൊഴുവാൻ വരുന്ന സകല സ്ത്രീപുരുഷന്മാരേയും കാണാൻ സാധിയ്ക്കുമായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ എന്നാൽ ഒന്നിനേയും, അതിൽ പ്രത്യേകിച്ചു പെണ്ണുങ്ങളെ വെറുതെ വിട്ടിരുന്നില്ല. ഞാനെന്തെങ്കിലും അവരെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു പറഞ്ഞു ചിരിയ്ക്കും. അവരും ചിരിയ്ക്കും. അതിൽ കൂടുതൽ ഒന്നും ആ പ്രവൃത്തിയിൽ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല. എന്റെ സഹപാഠികൾ എല്ലാം ഏകദേശം വൈകുന്നേരം ആയാൽ തിരിച്ചു പോകും. അവരുടെ വീടുകൾ എല്ലാം അടുത്താണ്. പിന്നെ രാവിലെ മാത്രമേ തിരിച്ചുവരുള്ളു. ഞാനൊരന്യദേശക്കാരനായതുകൊണ്ട് എന്റെ എല്ലാം ആ മുറി തന്നെ. ദിവസങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ ചിരിച്ചും കളിച്ചും പോയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഞങ്ങൾ കുറേശ്ശെ വലുതായിത്തുടങ്ങി. എനിയ്ക്കു ചിലപ്പോഴൊക്കെത്തോന്നാറുണ്ട്, ഈ വിഡ്ഢിത്തം പറയുന്നതെന്തിനെന്ന്. എങ്കിലും കൂട്ടുകാർ കൂടുമ്പോൾ അങ്ങു പറഞ്ഞുപോകും. ഒരുദിവസം ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ശ്ശേ, ഇതു കൊള്ളുകയില്ലെന്ന്. എന്തോ അന്ന് അങ്ങിനേയാണു തോന്നിയതു്. അത്രെ ഉള്ളു. എങ്കിലും എനിയ്ക്കാസമയം വരുമ്പോൾ ഒന്നങ്ങോട്ടു നോക്കാതെ വയ്യാ. നമ്മുടെ ആ പഴയ ചങ്ങാതികളെ നിശ്ശേഷം അങ്ങുപേക്ഷിച്ചുകളഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമൊ! ഇതിനകം കൊല്ലവും മൂന്നുനാലുകഴിഞ്ഞു. എന്റെ കൂട്ടുകാരിൽ പലരും പല ജോലിക്കാരുമായി. എനിയ്ക്കു ഞങ്ങളുടെ കോളേജിൽതന്നെ ഒരു താഴ്ന്ന

അദ്ധ്യാപകൻെറ പണിയായിരുന്നു കിട്ടിയതു്. അതേ ഞങ്ങളൊക്കെ വലിയ ആളുകളായി. ഏകദേശം ഞാൻ തനിച്ചുതന്നെയായി എൻെറ മാളികയിൽ മിക്കവാറും സമയം. ഞാൻ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ആ പഴയ യോരമ്പോക്കുകൾ ആലോചിക്കാറുണ്ടു്. എന്തിനു് അതു് എന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചുകൂടിത്തുടങ്ങി ഞാനിതു കാരണം ഒരു വലിയ ചിന്തകനായി. പകലും രാത്രിയും ഒരുപോലെ ഞാൻ ഓരോ സ്വപ്നങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങി. ഞാനൊരസാധാരണ മട്ടുകാരനായി. എൻെറ കൂട്ടുകാർ ചിലപ്പോൾ അടുത്തു വന്നാൽതന്നെ ഞാൻ കാണില്ല. കുട്ടികൾ വല്ലതും സംശയം ചോദിച്ചാൽ കേൾക്കില്ല. എനിയ്ക്കു് ഏതിയാൽ പിടിയ്ക്കാൻ വയ്യാത്ത ഒരു സ്ഥലത്തു് ഒരു കളകള ശബ്ദം ഞാൻ എപ്പോഴും കേട്ടുകൊണ്ടിരിയ്ക്കും. എൻെറ കണ്ണിൻെറ മറവിൽ ഇരുന്നു് ഒരു മനോഹരോഷസ്സു് എന്നെ അങ്ങോട്ടാകർഷിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നും. ചുരുക്കത്തിൽ ഞാനെന്നെ വഞ്ചിച്ചു. ആദ്യകാലത്തു ഞാൻ ഒരു നേരംപോക്കുകാരനായിരുന്നെങ്കിലും ഒരു വലിയ കൃതാർത്ഥത എൻെറ ഹൃദയത്തെ പൊതിഞ്ഞിരുന്നു. ആ പൊടിപൊടിച്ച ചിരിസമയത്തും എന്തെങ്കിലും ദയനീയസംഭവം കണ്ടാൽ അതുപോലെ പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുപോകും. ഈ മാർദ്ദവം എന്നെ പലദുഷ്കൃത്യത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ചു. എനിയ്ക്കു വലിയ ഭയമായിരുന്നു അനാവശ്യങ്ങളേക്കുറിച്ചു്. ചെറുപ്പത്തിൽ അമ്മ പല കഥകളും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഹൃദിസ്ഥമായിരുന്നു എനിയ്ക്കു്. അതും എൻെറ ജീവിതത്തെ പരിഷ്കരിച്ചു. എന്തിനു് കഴിഞ്ഞ കഥ—പ്രധാനമായ ഒന്നു് എങ്കിലും പറയാതെ കഴികയില്ല. എനിയ്ക്കു മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ സാമാന്യം നല്ല പരിജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു. കുറേശ്ശെ കവിതയും എഴുതാം. ഇതുകൊണ്ടൊക്കെ എന്തു വിശേഷം? ഒന്നിനും ധൈര്യം ഇല്ല, പോരേ. ഞാനെന്നെത്തന്നെ ആ കട്ടിലിൽകിടന്ന അന്നു വെറുത്തു തുടങ്ങി. ആ പഴയ കൂട്ടുകാരികളുടെകൂടെ അവരുടെ ഒക്കെ പിന്നിലായി ആ നേരമ്പോക്കുകളിൽ ചിരിക്കാതെയും ഒന്നും മിണ്ടാതെയും ഒരു പെണ്ണു്-അന്നു് എനിയ്ക്കങ്ങിനെ മാത്രമെ തോന്നിയിരുന്നുള്ളു, ഇപ്പോൾ 'വിമല' അതാണവളുടെ പേരു്-അവളുടെ പാട്ടിനു പോയിരുന്നു. ഇത്രയൊന്നും ശക്തി അവളിൽ നിഗ്രഹവാസം ചെയ്തിരുന്നു എന്ന സംഗതി ഞാൻ അറിഞ്ഞില്ല. അവളെന്നെയിതായിട്ടു് പാവയാട്ടുന്നു. അല്ല ഞാനാട്ടുന്നു. അവളൊന്നും ചെയ്യുന്നില്ല. അന്നു ഞാൻ കാണാതിരുന്ന അവളുടെ

അന്നത്തെ ഒരു ഇഴഞ്ഞ നോട്ടം. അവളുടെ വരവു കാത്ത് ഞാൻ കാലത്തും വൈകീട്ടും നോക്കിനില്ക്കും. അങ്ങിനെ നില്ക്കുന്ന ദിവസം മുഴുവൻ ആ വീക്ഷണം എന്റെ അടുത്തുകൂടിത്തന്നെ പോകാറില്ല. വിമലയുടെ വരവുസമയം ഞാനെന്തെങ്കിലും ജോലിയിലാണെങ്കിൽ, അങ്ങിനെ വരാറില്ല, എന്നാൽ ഒന്നു കണ്ണോടിക്കും. അതിൽ അവൾ എല്ലാം മനസ്സിലാക്കും. എന്തിന്, ഞാൻ പല തക്കങ്ങളും നോക്കി. എന്റെ കുലീനത്വവും വിമലയുടെ ശ്രേഷ്ഠതയും ഞങ്ങളെ യാതൊന്നിനും അനുവദിച്ചില്ല. ആത്മാഭിമാനം ഞങ്ങൾ രണ്ടാൾക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാനാജ്ജനാലയ്ക്കൽ നില്ക്കുന്നത് അവളെ കാണാനാണെന്ന് നിശ്ചയമായും അവൾ ധരിക്കരുതെന്നായിരുന്നു എന്റെ അന്നത്തെ ഉദ്ദേശം. അന്നൊരുദിവസം നേരം അല്പം വൈകി, വിമല കുളിച്ചുതൊഴാൻ വന്നപ്പോൾ ഞാൻ മുറിയിൽ ലാത്തുകയായിരുന്നു. അവളൊരൊഴിഞ്ഞ മൂലയിൽ കൂടിയാണ് പ്രദക്ഷിണം വെയ്ക്കാറ് പതിവ്. അതു് എന്റെ മാളികയുടെ സമീപത്തുകൂടിയായിരിക്കും. അന്നെന്തൊ അവളുടെ മുടിയിൽ ചൂടിയിരുന്ന റോസ്സാപ്പൂവ് അതിലെ പോകുമ്പോൾ നിലത്തുവീണു. സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞതുകൊണ്ട് തിരക്കു ഒന്നൊതുങ്ങിയിരുന്നു. ഞാൻ വേഗം ഇറങ്ങി ആരും കാണാതെ അതു് എടുത്തു. അവൾ അന്നു പതിവില്ലാത്തവിധം ഒരു പ്രദക്ഷിണം കൂടി വെച്ചുപോയി. എനിയ്ക്കാ രാത്രി ആ റോസ്സാപ്പൂവുപോലെ മനോമോഹനമായിത്തീർന്നു. ഞാനതിനെ ചുംബനംചെയ്തു. രാത്രി കഴിഞ്ഞു. പ്രഭാതാർക്കന്റെ കിരണമാല്യം പ്രാചിയുടെ ഗളനാളത്തിൽ ഒരു ദിവ്യരാഗത്തെ പൂശി. എന്റെ ഹൃദയപദ്മിനി പ്രഫുല്ലവദനയായി ആഹ്ലാദമധുകണങ്ങളെ അഭിവർഷിച്ചു. അന്നവൾ രാവിലെ വരുമ്പോൾ എന്തെങ്കിലും ഒന്ന് ആ പദ്മിനീപുഷ്പത്തിനെ സൂചിപ്പിച്ചു പറയണമെന്നു കരുതി ഞാൻ കാത്തിരുന്നു. എന്റെ വൃഥാഭിമാനം ആ രാഗലഹരിയിൽ മുങ്ങിപ്പോയി. പക്ഷേ ആ സാന്നിദ്ധ്യവേളയിൽ എനിയ്ക്ക് ആദ്യം പറഞ്ഞതുപോലെ കട്ടിലിൽ പോയി വീഴാനേ പററിയുള്ളു. തീരെ താമസിച്ചില്ല. എന്റെ ഒരു സ്നേഹിതൻ കടന്നുവന്ന് എന്നോട് കുളി കഴിഞ്ഞില്ലെ എന്ന് ചോദിച്ച് അമ്പലത്തിലേയ്ക്ക് നോക്കിനില്പായി. ഞാനുത്തരം പറയാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴേയ്ക്കും അയാൾ "അതാ ആ വരുന്ന പെണ്ണിന്റെ സംബന്ധമാണ് ഇന്ന്" എന്ന് എന്നെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഞാനൊന്നു പരിഭ്രമിച്ചു എഴുന്നേററുനോക്കി. അതു് വിമലയായിരുന്നു. എന്റെ കണ്ണിന്ന് ഒരു കാഴ്ച

ക്കുറവും തലയിൽ ഒരു മിന്നലും ഉണ്ടായി. എനിയ്ക്കൊന്നും അറിയാൻ മേലാതായി. സ്നേഹിതൻ പിന്നേയും എന്തൊക്കെയൊ പറഞ്ഞു് എന്റെ മൌനത്തിൽ തൃപ്തിയില്ലാതെ ഇറങ്ങിപ്പോയെന്നു പിന്നീടു് എനിയ്ക്കു മനസ്സിലായി. ഞാൻ വീണ്ടും കട്ടിലിലേക്കു മറഞ്ഞു. പല പല സ്വപ്നങ്ങളും ഞാൻ കണ്ടു. അതൊന്നും വർണ്ണിക്കുന്നില്ല. പത്തു പന്ത്രണ്ടു നാഴിക നേരത്തെ ചിന്തനത്തിനുശേഷം ആ ആദ്യത്തെ പരിഭ്രമങ്ങൾ എല്ലാം തീർന്നു് എന്റെ മനസ്സു പ്രശാന്തമായി.. ഞാനെഴുന്നേററിരുന്നു. ആ പനിനീർപ്പൂവു് എന്റെ അടുത്തു കിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു, അല്പം വാടിയിരുന്നെങ്കിലും ഞാൻ തലേദിവസത്തേപ്പോലെ അതിനെ ആദരിച്ചു. അവൾക്കു് പകരം എനിയ്ക്കു താണു് ദൈവം തന്നതു് എന്നു ഞാൻ ഊഹിച്ചു. അല്ല അവൾ, വിമല തന്നെയാണു് എനിയ്ക്കു തന്നതു്. ഞാൻ അവളുടെ രണ്ടാമത്തെ പ്രദക്ഷിണത്തെ കാമ്മിച്ചു. ഒന്നുകൂടി. മൂന്നു വലത്തു വെച്ചില്ല. ഹാ അതു തന്നെ വിമലതന്നെ അവളെ അതിലാക്കി എനിയ്ക്കു് സമർപ്പിച്ചു. എനിയ്ക്കതു മതി; ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായി!

വിദ്യാർത്ഥികളോട്.

—വിദ്വാൻ കെ. കുഞ്ഞുണ്ണി.

നാമാണു ഉരുണ്ടുപോകുന്ന വസ്തുവിനെ പിടിച്ചു നിർത്തേണ്ടവർ. നമ്മുടെ ഭാവിയെ വിഴുങ്ങുന്ന ദേവത ഇതാ, വാ പിളർന്നു കണ്ണുരുട്ടി അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിന്റെ മൂടുപടത്തിൽ ഒളിച്ചുനില്ക്കുന്നു. മതിമറന്ന മനുഷ്യപ്രവൃത്തിയുടെ ഫലം ലോകവൃക്ഷം നിറഞ്ഞു നില്ക്കുമ്പോൾ ദുഃഖഭരിതയായി ശ്വാസം മുട്ടി തലതല്ലുന്ന പ്രകൃതി എന്തൊ ഒരു വിചാരത്തിൽ മൂർഛിച്ചു വശമാകുന്നു. അവിവേകികളും അഹംഭാവികളുമായ ജനങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിഫലം കൊണ്ടു വൃക്ഷങ്ങളും സുബ്ബരായിത്തീരുന്നു. ചെടികൾ ആനന്ദം വലിച്ചെറിയുന്നു. മന്ദമാരുതൻ എങ്ങോ കരകടക്കുന്നു. സഹസ്രരശ്മികൾ നിരശ്മിയാകുന്നു. ശീതം അതിന്റെ രൂപം മാറുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾ മങ്ങിത്തീരുന്നു. വൃക്ഷങ്ങളും വള്ളികളും ചെടികളും പൂക്കാത്തതുകൊണ്ടു വിശേഷബുദ്ധിയില്ലാത്ത പക്ഷിമൃഗാദികൾകൂടി നിലവിളി കൂട്ടുന്നു. ഏവംവിധമായ പ്രകൃതിയുടെ മനംമുട്ടു വേരറക്കുവാനുള്ള ദിവ്യൌഷധം നാം വേഗം ആലോചനാരസത്തിൽ കലക്കി പ്രവൃത്തിചഷകത്തിലാക്കി വാടിത്തളർന്നു കൺചിമ്പി മലർന്നുകിടക്കുന്ന നമ്മുടെ ലോകമാതാവിന്റെ ഹൃദയത്തിലാക്കിയില്ലെങ്കിൽ നമ്മുടെ അനതിദൂരമല്ലാത്ത ഭാവി അനർത്ഥഗർത്തത്തിന്റെ അടിവാരത്തിലെത്തിച്ചേരുന്നതാണ്.

അല്ലയോ വിദ്യാർത്ഥികളെ! ഭാവിപൌരന്മാരെ! നിങ്ങൾ നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങളെക്കാത്തു രക്ഷിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ ജീവനാഡിയെ പോഷിപ്പിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കന്മാരേയും നിങ്ങൾക്കു ഉയിർ തന്ന എന്തൊ ആ അദൃശ്യശക്തിയേയും നിങ്ങളുടെ സഹോദരന്മാരേയും നിങ്ങൾ സ്നേഹിക്കണം. അമിഞ്ഞുപോകുന്നതും അമർന്നുപോകുന്നതും നശിച്ചുപോകുന്നതുമായ വസ്തുക്കളേ കാര്യങ്ങളെ നിലനിർത്തി നിങ്ങൾ സ്വയംഭരിതരാകുവിൻ. നിങ്ങൾക്കതിനുള്ള ഔഷധം ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം. അതിനെ നിങ്ങൾ ആദരവോടും അനുഗ്രഹത്തോടും കൈക്കൂപ്പി സ്വീകരിക്കുവിൻ. ഇതാ നിങ്ങളുടെ ചുററും അജ്ഞാതസ്വരൂപത്തിൽ നിങ്ങളെ വിഴുങ്ങുവാനുള്ള ആഗ്രഹം കൈക്കലാക്കി ആ ഘോരരാക്ഷസി— ആ ദാരിദ്ര്യദേവത, സന്തോഷഭരിതയായി പരിവാരസമേതം ഹാജരായിക്കഴിഞ്ഞു. നിങ്ങൾ ചുററുപാടും നോക്കേണ്ട. നിങ്ങൾ

കീഴ്പോട്ടു മാത്രം നോക്കുവിൻ. ഈ ഔഷധം സ്വീകരിപ്പിൻ. ഇതാണെനിക്കു നിങ്ങളോടു പറയുവാനുള്ളതു്.

വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പരമപ്രയോജനം മനഃസംസ്കരണമാണ്. മനുഷ്യനു ബുദ്ധിയെ നിലനിർത്തുവാനും യഥാർത്ഥത്തിലും കൃത്യത്തിലും മാത്രം അതിനെ പ്രവേശിപ്പിക്കുവാനും സാധിക്കും. മനുഷ്യന്റെ ചുററുപാടും കാടും മേടും നിറഞ്ഞതാണെങ്കിൽ അവയെ വെട്ടിവെളുപ്പിച്ചു സദ്പദാർത്ഥങ്ങളെ പാവി തൈക്കളാക്കണം. അല്ല, ദുഷിച്ച ഭാഗമല്ല അതെങ്കിൽ അതിനെ അല്പംകൂടി നന്നാക്കുകയും അതിന്റെ ഭാവി പരിശോഭനമായ ആകാശത്തിലെ കളർമതിയെപ്പോലെ പ്രകാശിപ്പിക്കുകയുമാണ് വിദ്യാർത്ഥികളായ നാം ചെയ്യേണ്ടതു്. അജ്ഞാനത്തിരശ്ശീലകൊണ്ടു ആവൃതമായ ജനസഞ്ചയത്തിന്റെ മനോമുകുരം എപ്പോഴും മഷിപിടിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ അവരുടെ പ്രവൃത്തി അതുപോലെതന്നെ തങ്ങളേയും രാജ്യത്തേയും താറുമാറാക്കുന്നതാണ്. ആ വക തിരശ്ശീലയെ പാടേ നീക്കിക്കളയുന്ന വിജ്ഞാനദീപം അകത്തു കത്തി ജ്വലിക്കുമ്പോൾ അവന്നു ദൂരദർശിനിയായ യന്ത്രത്തേക്കാൾ അധികം അകലെ കഴിയുന്ന വർത്തമാനങ്ങൾ നിമിഷംപ്രതി അറിയുവാൻ കഴിയും. അവന്റെ മനസ്സിൽ ആകാശവും സൂര്യനും ചന്ദ്രനുമെന്നു മാത്രമല്ല ത്രിലോകങ്ങളുംകൂടി അന്തർഭവിച്ചിരിക്കും. വിവേകം, ജ്ഞാനത്തിന്റെ മുകുളമാണെങ്കിൽ അവൻ പരോപകാരതല്പരനായ ഒരു കല്പകവൃക്ഷമാകുന്നു. അവനെ ജാതിപ്പിശാചും അനാചാരഭൂതങ്ങളും മററും തീണ്ടുകയില്ല. ദാരിദ്ര്യം നാമാവശേഷിതമാക്കുന്നതു് അവന്റെ പ്രവൃത്തിയാണെങ്കിൽ അവനെ ഐശ്വര്യലക്ഷ്മി സ്വയമേവാലിംഗനം ചെയ്യുന്നു. ലോകം മുഴുവനും അവന്റെ സഹോദരന്മാരും അവന്റെ തറവാട്ടുമാകുന്നു. അവന്റെ ജ്ഞാനദീപം കാലാന്തരത്തിൽ പൊലിഞ്ഞുപോകാതെ അതു് ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു നക്ഷത്രമായി പ്രശോഭിക്കുന്നു. അവന്റെ മനസ്സിന്നു വിഷയമായിത്തീരുന്ന വസ്തുക്കൾ സത്തുക്കളാകുന്നു. അവൻ ഒരു തികഞ്ഞ പണ്ഡിതനും ഭാരതീയസാഹിത്യത്തിലെ കവിസാർവ്വഭൌമനുമാകുന്നു. എന്തിനധികം? സ്വർഗ്ഗത്തെ നരകമാക്കുകയും നരകത്തെ വിണ്ണാക്കുകയും അരനിമിഷംകൊണ്ടു് ഒരുവന്നു സാധിക്കുന്നതു വിദ്യാഭ്യാസംകൊണ്ടു തന്നെ. ആ വിദ്യാഭ്യാസമാണു സൂക്ഷ്മവിദ്യാഭ്യാസം അഥവാ യഥാർത്ഥ വിദ്യാഭ്യാസം. അവൻ തന്നെയാണു യഥാർത്ഥപരിഷ്കാരി. അവന്റെ

പരിഷ്കാരമാണു യഥാൎത്ഥപരിഷ്കാരം. അവൻെറ വിവേകമാണു യഥാൎത്ഥ വിവേകം. അല്ലയോ! വിദ്യാൎത്ഥികളെ! നിങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ സൂക്ഷ്മപ്രയോജനത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല. നിങ്ങൾ പരിഷ്കാരികളല്ല. നിങ്ങളുടെ പരിഷ്കാരം ഭാവിലോകത്തിൻെറ മുഖത്തു കരി തേയ്ക്കുന്നു. ഐശ്വൎയ്യത്തെ ഹിമവാൻെറ ഉത്തരഭാഗത്തേക്കു് ഗളഹസ്തം ചെയ്യുന്നു. നിങ്ങൾ മുന്നോട്ടുനോക്കേണ്ടു. അല്പമെങ്കിലും പിന്നോട്ടു നോക്കുവിൻ. ഭൂതകാലാകാശവീഥിയിലെ നക്ഷത്രങ്ങൾ എങ്ങിനെ പ്രകാശിക്കുന്നു! ഭൂതകാലം ഒരു സുവൎണ്ണാവസരവും ഐശ്വൎയ്യനിക്ഷേപവുമായിരുന്നു. പരിഷ്കാരം രണ്ടുണ്ടു്. യഥാൎത്ഥവും അയഥാൎത്ഥവും. അയഥാൎത്ഥപരിഷ്കാരം മനുഷ്യമനസ്സിനെ അധഃപതിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടി അവൻെറ തലക്കു കല്ലിടുന്നു. മനുഷ്യനെ യന്ത്രമാക്കുന്ന പരിഷ്കാരം പരിഷ്കാരമല്ല. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ, ധൎമ്മപുത്രർ, കാളിദാസൻ, ഷെക്സ്പിയർ, ഷെല്ലി മുതലായവരുടെ അൎദ്ധക്ഷൌരവും ഷൎട്ടും തലപ്പാവും ടൈയും മററും കാലാന്തരത്തിലും വിളങ്ങുന്നുണ്ടു്. ഇന്നും നിങ്ങൾക്കു ഷെക്സ്പിയരുടെ മുഖത്തേക്കു നോക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ? കാളിദാസൻെറ തലപ്പാവിൻപ്രകാശം നിങ്ങളെ മയക്കുകയില്ലേ! ഹരിശ്ചന്ദ്രൻെറ വെള്ളവസ്ത്രം നിങ്ങളുടെ കണ്ണിനെ മയക്കുന്നില്ലേ? ഷെല്ലിയുടെ കോളർ വെച്ച ഷൎട്ടും ടൈയും നിങ്ങളെ സുന്ദരാക്കുന്നില്ലേ. യഥാൎത്ഥലോകത്തിന്നു് നിങ്ങളുടെ പുറംപകിട്ടു് ഒരു മഞ്ഞാണ്ട മാറാലപോലെയാകുന്നു. നിങ്ങൾ തത്വശാസ്ത്രം, കൃഷിശാസ്ത്രം, സാഹിത്യം, കണക്കുശാസ്ത്രം, മനഃശാസ്ത്രം മുതലായതുകൾ പഠിക്കുവിൻ. നിങ്ങൾ പരീക്ഷാവിജയത്തിനുവേണ്ട ചെപ്പടിവിദ്യകളെക്കൊണ്ടു പരീക്ഷകന്മാരുടെ കണ്ണിൽ പൊടിയിടുന്നു. നിങ്ങൾ ഡിഗ്രിയും മററും കൈക്കലാക്കുന്നു. നിങ്ങൾ ഉദ്യോഗത്തിന്നുവേണ്ടി അലഞ്ഞു നടക്കുന്നു. ഒടുവിൽ നിരാശരായി ജീവിതത്തെ പാഴാക്കിക്കളയുന്നു. അഹോ! ദുൎവ്വിധെ, ഈ വിധത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ നിരതരാകുന്ന വിദ്യാൎത്ഥികളെ ഇനിയെങ്കിലും സൃഷ്ടിക്കരുതെ! ലോകത്തെ താറുമാറാക്കരുതെ! ഭാവിയെ വിഷവൃക്ഷമാക്കരുതെ നിലംപതിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന ജ്ഞാനസമ്പത്തെ പുനരുദ്ധരിച്ചു് അതിനെ അങ്ങയുടെ സമാശ്വാസപരമായ താലോലനത്തിൽ ആനന്ദിപ്പിച്ചു കുറഞ്ഞുപോയ ആരോഗ്യത്തെ വളൎത്തിത്തീൎത്തു് അതിൻെറ പ്രഭ നാടെങ്ങും

പൂൎവ്വത്തേക്കാൾ പ്രശോഭിപ്പിക്കേണമെ! യഥാൎത്ഥവിദ്യാൎത്ഥികളുടെ ഹൃദയാലവാലം സൂക്ഷ്മജ്ഞാനത്തിന്നും പരിശുദ്ധവിവേകത്തിന്നും നിദാനമാക്കേണമെ. ദുഃഖം സുഖത്തിന്റെ മുൻഗാമിയാണെന്നുള്ള ഒരേ ഒരു വിചാരം മാത്രം നമ്മെ സഹായിക്കുന്നതാണ്.

നാഗേശഭട്ടൻ.

—വ്യാകരണഭൂഷണം, എം. എൻ. വാസുദേവൻ ഭട്ടതിരി.

സുസംസ്കൃതയായ ദിവ്യവാണിഭാഷ ആയ്യവത്തം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരുന്നതായ ഒരു സുവർണ്ണകാലമുണ്ടായിരുന്നു. പുഷ്പിതയും, ഫലിതയും ആയ ആ വാഗ്ദേവിയുടെ സൌഭാഗ്യാതിശയം ദിക്കുകളിലും, വിദിക്കുകളിലും വ്യാപിച്ച സാർവ്വജനീനമായ അവളുടെ സൌന്ദര്യധോരണിയിൽ സകലരേയും ഒരുപോലെ ആറാടിച്ചതായ ആ ആനന്ദവേളയുടെ സ്മരണപോലും നമ്മളിൽനിന്നു മായത്തക്കവിധത്തിൽ, അത്ര മുൻപോട്ടു നമ്മളെ കാലത്തിന്റെ ഉഗ്രഹസ്തം ഉന്തിത്തള്ളിക്കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള ഒരു പതനമാണ് ഇതു്. സമുദ്രംപോലെ അഗാധഗംഭീരവും, ആകാശം പോലെ സുകുമാരമനോഹരവും ആയ ആർഷസംസ്കാരം ആ ഭാഷയെ ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുമ്പോൾതന്നെ അതിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഒരു ഭാരതീയനു മനസ്സിലാകാതെ കഴികയില്ല. ഈ ഭാഷാ യോഷയുടെ സാമ്രാജ്യത്തിന്നു ചുററുമാണ് സമുന്നതവും, സാരപരിപൂർണ്ണവും ആയ ഒരു പ്രാകാരപരിധിയുടെ നിർമ്മാണത്തിന്നുള്ള പാടവം, നിരതിശയതപഃപ്രഭാവംകൊണ്ടു മാത്രം ഭഗവാൻ പാണിനിക്കു സിദ്ധിച്ചതു്.

"അൽപാക്ഷരമസംയുക്തം സാരവദ്വിശ്വതോമുഖം" എന്ന ലക്ഷണത്തിന്റെ നിർവ്വചനത്തെ യഥാർത്ഥമായിട്ട് അഹിക്കുന്നതായ അതിക്രാന്തചതുസ്സഹസ്രസംഖ്യാകങ്ങളായ സൂത്രങ്ങളിൽ ആ ദൈവ്വാണിയുടെ സകലാംഗപ്രത്യംഗങ്ങളേയും ഉപനിബന്ധിച്ച ഭഗവൽപൂജ്യപാദർ, ചതുസ്സമുദ്രത്തേയും ചുളുകീകൃതപാണിയാക്കിയ കുംഭസംഭവനെപ്പോലും അതിശയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിൽ അന്യഥാശങ്കക്കവകാശമില്ല തന്നെ.

ശുഷ്കപ്രക്രിയകളെ ജടിലങ്ങൾ എന്നു പണ്ഡിതന്മാർ പോലും പരിഹസിക്കുന്നതായ വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിന്റെ വ്യാപ്രിയമാണതയെ മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ അതിഗംഭീരമായ ഭാഷ്യാബ്ധിയെ ഒന്നു നിർമ്മഥനം ചെയ്യുകതന്നെ വേണം. അതു മുൻപറഞ്ഞ ആ പണ്ഡിതമ്മന്യന്മാർക്കു സുസാദ്ധ്യമോ, കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമോ അല്ല, അസാദ്ധ്യംതന്നെയാണ്. ഈ ലോകത്തിൽ മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചതിനുകൊണ്ട് ആദ്ധ്യാത്മികതയിലേക്കു ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ചാണു "ഗോനർദ്ദീയൻ" സ്വഗോപ്രസ

രത്തെ പ്രവക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതു വിശിഷ്ടമാണു "സനകാദി സിദ്ധോദ്ധരണേഛയ"വായ "നടരാജരാജന്റെ" "ഡക്കാനിനാദ"ദ്ധ്വനി.1. അതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിന്നു ശ്രീവൈകുണ്ഠന്റെ പള്ളിക്കിടക്കുതന്നെ വേണം. 2. അപ്രകാരമുള്ള "പാതഞ്ജലേ മഹാഭാഷ്യേകൃതഭൂരി പരിശ്രമഃശിവഭട്ടസുതോധീമാൻ സതീദേവ്യാസ്സുഗർഭജഃ യാചകാനാം കൽപതരോരരികക്ഷുഹുതാശനാൽ ശൃംഗിവേരപുരാധീശാദ്രാമതോലബ്ധജീവിക"ന്നാണ് പ്രസ്തുത ലേഖനവിഷയീഭൂതനായ "നാഗേശഭട്ടൻ" നോക്കുക. കൃതഭൂരിപരിശ്രമഃ എന്നുതന്നെ പറയുന്നതിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു യാതൊരു സംകോചവും തോന്നുന്നില്ല. അതു് "പലായദ്ധ്വം പലായദ്ധ്വം" എന്ന പോലെയുള്ള ഒരു വെട്ടിത്തുറന്ന പോരിനുവിളിയല്ല. ആ ചെറിയ പദത്തിൽ നിന്നും സഹൃദയൈകവേദ്യമായ ഒരു മന്ദ്രദ്ധ്വാനം സമുദ്രത്തിന്റെ ദ്ധ്വനിപോലെയുള്ളതു് മുഴങ്ങുന്നുണ്ടു്. അതു് ആ പദത്തിന്റെ തീരത്തു നിന്നാൽ അത്രതന്നെ ശ്രവണഗോചരമാകില്ല. കുറച്ചുകൂടി അപ്പുറത്തു നീങ്ങി ആ "ധീമാൻ" എന്ന പദത്തോടു ഭാവന കൂട്ടിമുട്ടുമ്പോൾ ആരും പെട്ടെന്നു് ഒന്നു ഞെട്ടിപ്പോകുന്നു. അവിടെനിന്നും ആണു് ആ മുഴക്കം പ്രസ്ഫുടമാകുന്നതു്.

ഇവിടെ നമ്മുടെ "നാഗേശൻ" സ്വസിദ്ധാന്തഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഒന്നുംതന്നെ "ആത്മനാമഗുരോന്നാമനാമാതികൃപണസ്യച ശ്രേയസ്കാമോ നഗൃഹണീയാജ്ജ്യേഷ്ഠാപത്യകളത്രയോഃ" എന്ന സ്മൃതിവചനത്തിൽ ഒളിഞ്ഞുപററി നിരാധാരമാക്കി ആക്കും അതിന്മിതെ യഥേച്ഛം വിഹരിക്കാൻ പ്രായത്തിൽ വിട്ടുകളഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നുള്ളതു് പ്രത്യേകം സ്മൃത്ത്യമാണു്. അദ്ദേഹം അതുകളുടെ ഒക്കെ മുൻപിൽ സ്വാധാരനായി, സകല സംശയച്ഛേദിയായി, നിർഭീകനായി നിൽക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ആ സ്മൃതിവചനത്തെ അനാദരിച്ചിട്ടുമില്ല. നാഗഃ ഈശഃ പ്രവർത്തകോ യസ്യ എന്നു് നിർണ്ണയം വേണമെങ്കിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചുകൊള്ളുക എന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവം എന്നു തോന്നും. ആ വയ്യാകരണപട്ടവിന്നു് ഈ സമാദ്ധ്യന്തരത്തിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കാം. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒളിക്കുക ദുസ്സഹമാണു്. കൂടാതെ "രാമോദ്വിന്നാഭിഭാഷന"

---

1. നൃത്താവസാനേ നടരാജരാജോ ननादഡക്കാം നവ പഞ്ചവാരം ഉദ്ധർത്തുകാമഃസനകാദിസിദ്ധാൻ ഏതദ്വിമർശേ ശിവസൂത്രജാലം.

2. അനന്തന്റെ അവതാരമാണു പതഞ്ജലി എന്നാണു ഐതിഹ്യം.

"ഇതിമുനീനാം ശാതാതപോബ്രുവിൽ" സർവ്വോപരി ഭഗവാൻ "പതഞ്ജലി"യുടെ "ഗോനർദ്ദീയസ്തുപാഹ" ഇത്യാദി സൂക്തികളും ഇതിന്നു ഉപോൽബലകങ്ങളായിട്ട് അദ്ദേഹം അടിവിക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

ഇദ്ദേഹത്താൽ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥതല്ലജങ്ങൾ, ഒന്നു പകത്തുവാൻകൂടി ആധുനികമനുഷ്യന്റെ ആയുസ്സു മതിയാകാത്ത തരത്തിൽ അത്ര അനവധി സംസ്കൃത ഭാഷയിൽ സിദ്ധാന്തങ്ങളായിട്ട് മക്കടമുഷ്ടിമാരായ പൂർവ്വപക്ഷികളാൽപോലും സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട് എന്നു പറയുമ്പോൾതന്നെ ചുമ്മാ ഇന്നത്തെ ചില കവികളെപ്പോലെ പ്രസവിച്ചു വിടുകമാത്രമല്ല അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു എന്നും പ്രജ്ഞാകാണ്ഡവും എത്ര കണ്ട് പ്രത്യേകമായിട്ടു അതിൽ ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നുമുള്ളതു വിശദമാകുന്നതാണ്. കേവലം വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങൾ മാത്രമല്ല അദ്ദേഹത്താൽ രചിതങ്ങളായിട്ടുള്ളതു്. "യോഗസൂത്രവൃത്തി" "കാവ്യപ്രകാശടീക" "രസമഞ്ജരിടീക" "രസഗംഗാധരടീക" തുടങ്ങി അനേകം ഇതരസാഹിത്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കും വ്യാഖ്യാനാദികൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രഗ്രന്ഥമാണ് "മഞ്ജൂഷ" അതിൽ പ്രതിപാദിതങ്ങളായിട്ടുള്ള വിഷയങ്ങൾ സാധാരണ ശാസ്ത്രകാരന്മാർ ഗ്രഹിക്കാത്തതും അതിന്റെ സരണി ആർക്കും അതിശയത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്നതുമാണ്. പരമാർത്ഥം പറയുകയാണെങ്കിൽ ഭാഷ്യകാരനെപ്പോലും അദ്ദേഹം അതിശയിക്കുന്നു എന്നുതന്നെ ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ തോന്നിപ്പോകും. ചെറിയ വാക്കുകൾ, അർത്ഥം തുളുമ്പുന്ന പദങ്ങൾ, അനർഘങ്ങളായ തത്വങ്ങൾ ഇവ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രഹസ്യസ്വത്താണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധിഷണാചാതുരിയെ അല്പം ഒന്നു വിശദീകരിക്കുന്നതിന്നുകൂടി ഇവിടെ സ്ഥലസൗകര്യം അനുവദിക്കുന്നില്ല.

"ആയുരാരോഗ്യസൌഖ്യം" എന്ന കലിദിനസംഖ്യകൊണ്ട് പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള "മേൽപ്പത്തൂരി"ന്റെ ജീവിതകാലത്തോടു സമാനകാലീനനായ "ഭട്ടോജിദീക്ഷിത"ന്റെ പൌത്രനായ "ഹരിദീക്ഷിത"ന്റെ ശിഷ്യനാണ് "നാഗേശൻ" എന്നു പറയുമ്പോൾ എത്ര അർവ്വാചീനനാണ് അദ്ദേഹം എന്ന് ആർക്കും അത്ഭുതം തോന്നാം.

ഇദ്ദേഹം മുൻപറഞ്ഞ വന്ദനശ്ലോകത്തിൽനിന്നും "ശിവഭട്ടൻ" "സതിദേവി" എന്നിവരുടെ പുത്രനാണെന്നും "ശൃംഗവേരപുര"ത്തിന്റെ അധീശനായ ഒരു "രാമന്റെ" ആശ്രിതനാണെന്നും കാണുന്നു.

"കാവ്യപ്രകാശടീക"യിലുള്ള
"ഗാഢീപുരീമധിവസൻ "ഹരിശങ്കരോ"യ;
ശ്രീമദ്"മേശ്വര"നരാധിപലബ്ധലേഖഃ
തേനേയമൽഭുതഗിരാം കവികുഞ്ജരാണാം
കൃത്യാകൃതാകൃതരിയാൽ സമതാം ലഘുത്വാൽ."

എന്ന പ്രാരംഭവന്ദനശ്ലോകം ഒരു ഹരിശങ്കരനേയും ഒരു രമേശ്വരനേയും ഗാഢീപുരിയേയും മററും കൊണ്ടുചാടിച്ചു പല സംശയങ്ങളേയും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നു. നാഗേശ്വരൻെറ ജീവചരിത്രം ഇംഗ്ലീഷിൽ ഒന്ന് ഉണ്ടെന്നു കേൾക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ മന്ദഭാഗ്യന് അതു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒരു "വരദാചാരി" സംസ്കൃതത്തിലും എഴുതിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അതും കാണപ്പെട്ടിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ട് പണ്ഡിതവരേണ്യന്മാരായ സംസ്കൃതഭാഷാഭിജ്ഞന്മാർ പ്രസ്തുത നാഗേശൻെറ സമഗ്രമായ ഒരു ജീവചരിത്രം എഴുതി കൈരളിക്കു സമപ്പിച്ചാൽ തരക്കേടില്ല എന്നുള്ള പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി ഈ ഉപന്യാസത്തെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു.